Egyes szám: ára 3 lei Magyarországon 20 fillér

Brassói Lapok

XL. évfolyam
137 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1934. évi junius 22

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A helyi kézbesitő kézbesitési dijával és a pénzbeszedő inkasszó-dijával egyetemben 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési dij 68 lej. — Postai kézbesitéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési dij havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK dija hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési dijak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK NAGYSZALONTÁT!

A közös veszély

Európa fölött recsegve vágtat a történelem szekere és egyre jobban kezd hasonlitani az ókori bigára vagy félelmetesebb utódjára, a tankra. Akik a szekeret vezetik s akik rákapaszkodnak, a szerző és hóditó ember nyers kiméletlenségével és ördögi gyakorlatiasságával diktálják a tempót s uj és uj jelszavakkal mákonyozzák a tömegeket. Európa egén egyre veszedelmesebb jelszavak villámai cikáznak.

A toll, a könyv, a lombik és a természet titkainak rajongó szerelmesei, a szerző és hóditó tipus kiegészitő ellentéte, a szellem emberei nem kapaszkodnak fel erre a szekérre. Nincs is azon helyük, se rendeltetésük.

Am mit csináljon a szellem embere, ha a mai Európát látja?

Essen kétségbe? Legyen öngyilkos? Hulljon bele a tehetetlenség fekete látszatába, amely elnyeléssel és megsemmisitéssel fenyegeti? Adja fel a küzdelmet, amely első pillanatra reménytelennek és kilátástalannak látszik a gazdasági offenzivák, a nemzetekre tagolt ellenségeskedések, a világnézeti villongások és politikai herce-hurcák dübörgő légióival szemben? Nem.

„Keresd meg helyedet a világban és állj a helyedre" — szól a nagy életparancs, amelyre hallgatnia kell s amelyre hallgatnia érdemes. Keresd meg a helyedet és onnan meglátod feladataidat, amelyeket el kell végezned az összeség érdekében és amelyeket csak te tudsz elvégezni, aki nem vagy szerző, hóditó gyakorlati ember, aki nem vagy tőkés, nem vagy politikus és nem vagy hadvezér.

*

A magyar kisebbség életének és sorsának egyik legfőbb tragédiahordozója az volt — és ma is az, — hogy nem akadt olyan szelemi vezetője, aki döntő érvénnyel és hatással megmondta volna ennek a népdarabnak: hová jutott, hol van, milyen szerepet szánt neki a sátum népe és a környező népek életében, aki meg tudta volna értetni vele, mi a rendeltetése és mi mai sorsának értelme.

Ezt a hiányt már csak a jövő fogja tudni kipótolni, ha kipótolja. S igy, akikben már tudatosult ez a végzetes hiányérzet, önkéntelenül is a jövő, a fiatalság felé fordul: kitermelődik-e belőle és benne az a szellem, amely tudatositani tudja egy nép sorsát, történelmi szerepét és meg tudja mutatni a fennmaradásához, fejlődéséhez és rendeltetése végzéséhez szükséges utakat és eszközöket? A helyes politikát, a helyes gazdasági, társadalmi és kulturális magatartást és munkafeladatokat? Hogyan boldogulhat a legjobban és a legkevesebb erőpazarlással?

*

Mi lehet ebben a helyzetben azok feladata, akik a magyar kisebbség életén belül nem a gyakorlati politikában, vagy gazdasági téren, hanem a müvészet, a kultura és a tudomány, a szellem vonalain helyezkedtek el és éreznek magukban kedvet és képességet?

Szomoru megállapitani, hogy a szellemi front munkásai, akiket természetszerüen a haladás és korszerüség jelleemz, — eddig nem tudák és korszerüség jellemez, eddig nem tudták tudatositani azt az egységet, azt a közös tulajdonságukat és feladataikat, mely őket a többi embertől elválasztja s igy őket különleges közös munkára és kooperációra irányitja.

A mai állapot válságos: a szeljem munkásai egyedekre tagolva. Nincs köztük összefogó kapocs, egységes megmozdulás, közös munkaterv és természetkövetelte együvé-tartozás-érzés. Egymásba karolás helyett legfeljebb különkülön összekulcsolt kezekkel nézik és látják, hogy az égen mindenfelől olyan felhők gyülnek, melyek viharbarobbanása egyenként és összesen kikerülhetetelen pusztulással fenyegeti és eltemetheti őket. Ez a tehetetlenség-érzés ma már annyira felfokozódott, hogy minden becsületes és tisztességes haladó magyar embert megráz, sőt gondolkozásra és tettre késztet.

A középeurópai népeket fenyegető antidemokratikus és antikulturális hullám közeli és távoli torlaszai felrázó erővel tornyosulnak s a kisebbségi magyarság életképességének és életakaratának védő megnyilvánulását provokálják ki.

A haladó polgárság józan s világosan látó elemei, a kulturmunka igazi hivei, a tudomány, müvészet és irodalom alkotó tehetségei és a fiatalságnak a közéletig nőtt élsorai egyaránt érzik már, hogy a szellemi vonalak tömöritése nélkülözhetetlen. Ez a felismerés óriási jelentőségü. Még akkor is, ha a megnehezült viszonyok közt az elszalasztott és elfecsérelt tizenöt esztendő mered a tiszta szemek elé.

A gyakran tévesen előrángatott részletek zsákutcáiba kerülő magyarság lelki egészségét komoly veszedelem fenyegeti. Ez a veszély akkor éri el csucspontját, ha a magyarság tömegei megcsömörölve a negativ frázisok hirdetőitől, kiábrándultságukban ráébrednek az eddigi fecsérlés és eredménytelenség által sulyosbitott való helyzetükre. Ez belső megrendülést fog okozni.

Ettől megőrizni, erre előre gondolva ellenszerről, utmutatásról, hivő és elhitető munkatervről gondoskodni: ez pillanatnyilag a magyarság szellemi frontján állóknak, öregeknek és fiataloknak egyaránt, a legsürgősebb feladata. Ezt azonban csak akkor végezhetik el a siker reményében, ha idejében összefognak, közös plattformra állnak s mindenkiben, aki csak számba jöhet ennél a nemzetmentő szellemi munkánál, tudatositják a veszélyt és tudatositják a felelősséget.

Gazdag vagy szegény, polgár vagy munkás, liberális vagy szocialista, tudós vagy iró — egyre megy: aki tehetetlenül, de többé-kevésbé látod, sejted, érzed, hogy a magyar kisebbség lelki egészsége és épsége veszedelem felé romlik, kötelességed tudásod s tehetséged szerint mentésére sietni s összefogni azokkal, a kiket hasonló aggályok s felelősségek töltenek el.

*

A közös veszély és a közös felelősségérzet, amely a szellem embereire és a haladó kulturmagyarokra hárul már sokkal nagyobb, semhogy a társadalmi és világnézeti különbségek nüánszait mindjárt a kezdetben le ne lehessen győzni. Itt az utolsó órája, hogy az erdélyi magyarság életében a szellem és a haladás hivei, munkásai és barátai megtalálják egymást és kéz a kézben kezdjenek hozzá felvilágositó, értékmentő és értékteremtő munkájukhoz, a megmaradás és megtartás égisze alatt — a kisebbségi magyar nép kallódó tömegei érdekében.

Barthou utja

Páristól Bécsen és Budapesten át Bukarestig

Károly király kiáltványa a francia néphez. Barthout végig az egész országon ünnepelték

Páris, junius 21

Az Intransigeant szerint

Barthou külügyminiszter a bécsi pályaudvaron 40 percig tanácskozott Dollfuss kancellárral.

A megbeszélésen Ausztria függetlenségéről és balkáni gazdasági kérdésekről volt szó.

A szükszavu párisi tudósitást bécsi jelentések azzal egészitik ki, hogy

Barthou biztositotta az osztrák kormányt, hogy Franciaország, a három nagy hatalom november 17-iki nyilatkozatával összhangban, tovább folytatja együttmüködését Ausztria érdekében

az angol és az olasz kormánnyal.

A három nagyhatalom nemcsak Ausztria függetlenségét biztositja, hanem gondoskodik arról is, hogy előmozditsa Ausztria gazdasági és pénzügyi fejlődését.

Diplomáciai körökben igen nagy jelentőséget tulajdonitanak Barthou és Dolifuss negyven perces megbeszélésének.

Az utóbbi időben ugyanis az a szinezete volt Ausztria helyzetének, hogy Franciaország teljesen elejtette és már csak Olaszország gyámkodik a szorongatott helyzetben levő köztársaság felett. A bécsi tanácskozás ezt a szinezetet most mindenesetre megcáfolja.

A tanácskozásból még megállapitják azt is, hogy **az osztrák kérdés kibontakozásánál komoly szerep jut a román és jugoszláv diplomáciának is.**

Barthou Budapesten

Az Arlberg-expressz este 11 órakor futott be a Nyugati pályaudvarra.

Barthou nem mozdult ki szalonkocsijából, ezen idő alatt Rochat kabinetfőnökkel diplomáciai iratokat tanulmányozott.

Üdvözlésére megjelent Balta Mózes a budapesti román követség sajtóattaséja budapesti és külföldi lapok munkatársainak kiséretében, de Barthou nem adott nyilatkozatot.

A kiséretében levő francia ujságirók azonban kiszállottak és egyórás gépkocsi sétát tettek.

Károly király üdvözlete a francia néphez

Barthou romániai látogatásával kapcsolatban II. Károly király a Petit Parisien utján üzenetet intézett a francia néphez.

— Nem tudnám kifejezni, — mondotta az uralkodó a nagy párisi lap munkatársának — milyen nagy mértékben örülök Barthou látogatásának. Elégtételem annyival is nagyobb, mert amióta Nagyrománia létezik, ez az első alkalom, amikor egy müködésben levő francia miniszter hivatalosan jön hozzánk. Azt hiszem, Barthou személye kiválóan alkalmas arra, hogy **még szorosabbra füzze azokat az örök, tökéletes barátsági kapcsolatokat, amelyek a francia és román nép között fennállanak.**

— Mély ragaszkodással viseltetem Franciaország iránt. Nem adtam-e ennek legkétségtelenebb tanujelét azáltal, hogy **csaknem kizárólag az önök országában töltöttem számüzetésem négy esztendejét?**

Barthou ur Bukarestbe való érkezése boldogító alkalom számomra, hogy ujból kifejezésre juttassam ezeket az érzelmeket s önök által baráti üdvözletemet küldhessem Franciaországnak és Párisnak.

A meleghangu, közvetlen üdvözlet Franciaországban igen kedvező benyomást tett.

Barthou ünnepélyes fogadtatása Romániában

Reggel 6 óra 25 perckor érkezett be az Arlberg-expressz a biharpüspöki román határállomásra. A határon várta Barhout a román kormánynak három kocsiból álló különvonata. Bihapüspökiben felszállott Barthou vonatára D'Ormesson bukaresti francia követ, valamint a külügyminisztérium sajtóosztályának képviselői: Vladescr, Nenitescu és Oprisán.

Sem a biharpüspöki, sem pedig a nagyváradi állomáson nem voltak hivatalos üdvözlések, mert Barthou még aludt. Az állomásokon csak a rendfenntartó közegek vonultak ki.

Az első ünnepélyes fogadtatás Csucsán volt, ahol a francia kolonia egy küldöttsége várta Barthout. A külügyminisztert a kolonia nevében De Roche mérnök üdvözölte. Csucsán az Arlberg-expresszről lekapcsolták a különvonatot s az expresszt, amelynek már amugy is késése volt, előre engedték, ugyhogy a különvonat innét kezdve egyedül futott az ország belseje felé.

Kolozsváron

már napok óta lázas előkészületek folytak Barthou méltó fogadtatására.

A pályaudvart francia és román nemzeti zászlókkal diszitették fel s Barthou fogadtatására kivonultak az összes kato-

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nai és polgári hatóságok fejei. A pályaudvaron nagyszámban kivonultak a politikai pártok vezetői is, közöttük Vajda Sándor volt miniszterelnök is.

Kolozsmegyéből ezer földmüves jött be Barthou üdvözlésére, ezenkivül kivonultak az iskolák növendékei és a cserkészcsapatok.

Amikor a különvonat megállott a kolozsvári pályaudvaron, Barthou azonnal kiszállott. A külügyminiszter mosolyogva, jókedvüen fogadta az üdvözléseket. A vármegye részéről Dunca prefektus, a város nevében pedig Dragan interimárbizottsági elnök üdvözölte.

Barthou az elhangzott üdvözlőbeszédekre adott válaszában kihangsulyozta mindenekelőtt a szoros testvéri és szövetséghüséget.

— Azért jöttem Romániába — mondotta többek között — hogy felfrissüljek ebben a fiatalos országban. Öröm és boldogság nekem, hogy eljöhettem Romániába, amely mindig hü volt Franciaországhoz.

BARTHOU FOGADTATÁSA A BRASSÓI PÁLYAUDVARON

3 óra 15 perckor futott be a brassói állomásra a román és francia nemzetiszinü zászlókkal és zöld ágakkal feldiszitett különvonat.

Az állomáson az V-ik hadtest képviseletében megjelent *Vasiliu* tábornok, *Strat* Joan vármegyei prefektus, *Bogdan* Filimon interimárbizottsági elnök, *Pop* Romulusz táblai elnök, *Pascu* Radu főügyész, dr. *Ciurea* rendőrfőnök. Kivonultak az összes brassói román nőegyletek vezetői, nagyszámban a tisztikar, az iskolák és a cserkészcsapatok.

Amikor a vonat befutott, a katonazenekar a francia himnuszt játszotta.

Barthout Bogdan Filimon interimár-bizottsági elnök üdvözölte francia nyelven.

Barthou mosolyogva nézett az előtte álló, román nemzeti ruhákba öltözött nőkre s azzal kezdte beszédét, hogy *egy olyan országnak, amelyiknek ilyen szép női vannak, csak boldog jövője lehet.*

Beszélt a Franciaország és Románia közötti jóviszonyról és kijelentette, *azért jött Romániába, hogy ezt a jóviszonyt fenntartsa és megerősitse.*

— Románia legyen hüséges Franciaországhoz, amelyhez vérségi és hagyományos kapcsolatok füzik és Franciaország is hüséges marad Romániához. A két román nép közösen fog küzdeni magasabb emberi ideálokért és ez az összefogás magában diadalt jelent. Éljen Románia.

Beszédének befejezése után a pályaudvaron megjelent tömeg kitörő lelkesedéssel éljenezte Barthout és Franciaországot, majd *Baiulescu* Mária, a brassói román nőegyletek nevében óriási fehér virágcsokrot nyujtott át Barthounak.

Barthou ugy köszönte meg a virágot, hogy *megcsókolta a csokor átadóját* és a következő szavakat füzte hozzá:

— *Ez a csók legyen szimbóluma a Franciaország és Románia közötti testvéri viszonynak.*

Ezután a megjelent előkelőségek kiséretében végigsétált a perron előtt s az ott felállitott iskolások csoportjánál megcsókolta a zászlótartó leányt és a zászlót. Beszélgetett még a tiszteletére megjelent hadirokkantakkal és tisztekkel.

A különvonat 3 óra 45 perckor indult tovább a román himnusz hangjai mellett.

BARTHOU ELSŐ NYILATKOZATA A SAJTÓNAK

A francia külügyminiszter, aki Kolozsvárig makacsul elzárkózott az ujságirók interjukérései elől, Kolozsvár és Tövis között mégis engedett a reggel óta állandóan tartó ostromnak s a következő kijelentéseket tette:

— Igen boldog vagyok, hogy a francia kormány engem küldött ki Romániába képviseletére.

Látogatásomnak hivatalos jellege van, amennyiben visszaadom régi barátom, Titulescu, tavaszi párisi látogatását. Külügyminiszterükkel a legszivélyesebbek és legmelegebbek a kapcsolataim.

— Látogatásom azonban az egész országnak szól. S az egész Franciaországot képviselem az egész Romániában, amelylyel évszázadosak a kapcsolataink. Sok boldog napot éltünk együtt és sok szomoruságon mentünk át. Ezek a megpróbáltatások azonban csak még közelebb hoztak bennünket egymáshoz. Egyazon eszmény s a közös akarat tette lehetővé, hogy visszaszerezzük országainknak a hozzánk tartozó területeket. Ez az alaptörvénye azoknak a szerződéseknek, amelyeket aláirtunk. Mi is, önök is visszaszereztük, ami a mienk volt. Győzött az igazság. Az igazság utján elért győzelemről pedig nem lehet lemondani. A revizió lemondás volna. Ezért

a szerződések tiszteletbentartása és sérthetetlensége közös törvénye Franciaországnak és Romániának.

— *Bizzanak bennünk!*

Az ujságiróknak arra a kérdésére: *mit tárgyalt Bécsben Dollfuss-szal,* Barthou kijelentette, hogy

megnyugtatta Dollfusst: Franciaország hüen támogatja Ausztria függetlenségét Olaszországgal és Angliával együtt. Ez lényegbeli biztositéka az európai rendnek.

— Volt-e már alkalma Károly királlyal találkozni? — kérdezték ezután az ujságirók.

— Sajnos, nem. De előre tudom, milyen fogadtatást tart fenn számomra. Ez meg fog hatni, de meglepni nem, mert hivatalosan és személyesen is tudom, milyenek uralkodójuk érzelmei Franciaország iránt.

Barthou ezután nagy elragadtatással beszélt Károly királyról és arról a lelkes fogadtatásról, amelyben már eddig is része volt egész utja folyamán.

A magyarellenes gyülölködés váradi változatai

Meneszteni akarják Parlaghyt, mert a jegyszedőnője nem tud románul

Aki cégtábláját magyarul is kiteszi, nyolcszoros illetéket fizet

Nagyvárad, junius 21.

A nagyváradi városi tanács csütörtöki ülésén két olyan kérdést tárgyal le, amely a kisebbségeket is érinti: Sőt, elsősorban csakis a kisebbségeket.

VESZÉLYBEN PARLAGHY NAGYVÁRADI JÁTÉKENGEDÉLYE

A Parlaghy igazgatóval kötött szerződés 13-ik szakasza azt mondja, hogy „a szinigazgató köteles románul tudó jegyszedőszemélyzetet alkalmazni".

Ugy látszik, a „szerencsétlen" 13. szakaszba köthetett bele valaki, mert a városi tanács most

azon a cimen, hogy Parlaghy igazgató nem tett eleget a románul tudó jegyszedőkre vonatkozó kikötésnek, fel akarja bontani a szerződést.

A csütörtöki tanácsülés dönt a kérdésben.

A MAGYAR CÉGTÁBLÁKRA NYOLCSZOROS ADÓ

Ismét szóbakerül a magyarnyelvü cégtáblák ügye.

Nyolcszorosra akarják emelni azoknak a cégtábláknak az adóját, melyeken magyarnyelvü felirat is van.

Nagyvárad kereskedői érthető megdöbbenéssel fogadják az egyenlőtlen elbánást, amely most a cégtábla-adóban jelentkezik. Az érdekeltek abban biznak, hogy mint már többször, végülis győz a megértés és nem megy át a terv a tanácson.

Miért halasztotta el sztratoszférarepülését Piccard?

A sztratoszféra hősét megijesztették a csillagok

A csillagok állásából rossz esztendőt jósolt a tudós felesége

Brüsszel, junius 21.

Piccard professzor, az első sztratoszférarepülő, aki már minden előkészületet megtett egy ujabb sztratoszférarepülésre, amellyel minden eddigi magassági rekordot tul akart szárnyalni,

startját váratlanul a jövő évre halasztotta el.

A professzornak ez az elhatározása annál inkább meglepte a világot, mert

Piccardnak az összes szükséges eszközök rendelkezésére állottak és az uj gondola elkészitése is végefelé közeledik.

A munkát tovább folytatják, de lanyhább tempóban, ugyhogy a felszállás dátuma ebben az esztendőben már nem jöhet figyelembe.

Ismeretes, hogy Piccard professzor már a mult évben is tervezett sztratoszférarepülést, amelyet szintén lemondott. Ekkor kiderült, **hogy**

hogy a professzor szavát adta felesége nek, hogy nem emelkedik többé a sztratoszférába.

A professzor amellett, hogy nagy tudós, kitünő családapa is. Az a gondoskodás, amellyel felesége és gyermekei felé fordul, semmivel sem lett kisebb azóta, hogy világhirü ember lett belőle. Utolsó sikeres sztratoszférarepülése után felesége becsületszavát vette, hogy személyesen nem vesz részt többé repülésben és legfeljebb tanácsokkal fog szolgálni a nálánál fiatalabb embereknek a sztratoszférára vonatkozólag. Az 50 éves professzor nem szivesen tett igéretet feleségének, de az asszony addig könyörgött neki, mig végre már

a családi béke kedvéért is lemondott arról, hogy a felhők fölé emelkedjék.

Ez év első napjaiban azonban megváltozott a helyzet. Egyre többen kivánták, hogy a professzor személyesen vezesse a gondolát a levegőntuli rétegekbe. Közbejött az oroszok sztratoszférarepülése is. A belgák nem nyugodtak bele, hogy tulszárnyalják őket és megkezdődött az akció egy uj repülés megszervezésére.

Piccardnak fájt a szive, hogy az uj gondolát, amely négyszer nagyobb köbtartalmu lesz, mint a legutóbbi sztratoszférarepülés gondolája volt, nem ő vezetheti. Felesége megértőnek mutatkozott

és feloldotta férjét az ünnepélyesen adott becsületszó alól.

Piccard igy ujra szabaddá vált és személyesen vette kezébe az uj sztratoszférarepülés előkészületeinek irányitását.

Mindenki arra számitott, hogy Piccard felszállása már a legközelebbi hetekben legkésőbb azonban a nyár végén meg fog történni. A hatalmas ballon és gondola épitése vége felé közeledik.

Az ujfajta gondola, amelyben csak egy személy foglalhat helyet, mindenképpen alkalmas arra, hogy 30.000 méter magasságig lehessen segitségével feljutni.

A gondola ugy van megszerkesztve, hogy csak buvárruhához hasonló öltözékben lehet benne tartózkodni, minden fölösleges megterhelést elkerültek és csak a legkitünőbb müszereknek jutott benne hely.

Érdekes oka van annak, hogy Piccard mért halasztotta el jövő évre a felszállást. Ezuttal nem családi okokból határozott igy, hanem — babonából.

Piccard minden tudása és lángesze mellett is erősen babonás és szentül hisz a csillagjóslásban.

Piccard felesége szenvedélyes hive az asztrológiának és megcsinálta férje horoszkópját. A csillagok állásából arra következtettek, hogy 1934-ben a professzorra titkos veszedelmek várnak. Azt is elárulták a csillagok, hogy

zavaró sugárzások akadályozzák meg ebben az esztendőben a professzor kisérleteinek sikerét.

Erre Piccard ugy döntött, hogy bevárja a rossz esztendő végét és csak a jövő esztendőben emelkedik fel az egek közelébe annál is inkább, mert

a horoszkóp az 1935-ik évre minden jót igér.

Az idei sztratoszférarepülés azonban még sem mard el, mert

egy másik léggömbbel Piccard hires asszisztense, Cosyns, egy fiatal főiskolai hallgató, Vandrel társaságában száll fel.

A startot maga Piccard professzor fogja irányitani.

Uj üzletág,

azonkivül ingyen nyaralni is lehet

Szatmár, junius 21

Uj üzletág van Szatmáron és a kapcsolt részeken.

Uj üzletág a cseh koronával.

Románia és Csehszlovákia nemzeti bankjai ugyanis megállapodtak abban, hogy mindazoknak a román állampolgároknak, akik csehszlovák fürdőhelyre akarnak menni üdülés, vagy gyógykezeltetés céljából, a Banca Națională napi árfolyamon ad cseh koronát.

A szatmári valutások körében nagy örömet okozott a rendelet, amelyet brilliáns üzletekre lehet felhasználni.

A cseh korona hivatalos jegyzése a Banca Nationalánál ma 4 lej 10 bani.

Viszont zugban 5 lej 60 baniért árulják a cseh valutát, vagy amint itt beczik, a „csékát".

Értik most már kérem? Értik, hogy miért szaporodott meg egyszerre Szatmáron a betegek és a pihenésre szorulók száma? Értik, hogy nekezekre a betegségekre miért kizárólag csak a cseh fürdők jók? Értik, hogy miért kérnek annyian utlevelet a szatmári és szigeti rendőrségen, hogy pótközegeket kellett beállitani a hivatalba, mert egy már nem birja a munkát?

Az eljárás roppant egyszerü. Deviza Manó szatmári állásnélküli feketevalutás összeszed egy kis pénzt. Jó üzletre mindig adnak pénzt Szatmáron. Először egy orvossal megállapittatja, hogy neki zsebsüllyedése, vagy nyereségvágy tultengése van, ezért tehát Bártfára vagy a még közelebbi Szlatinára kell mennie. Az orvosi bizonyitvány 200 lejbe kerül. Most kiváltja az utlevelét. Három hónapra iratokkal együtt körülbelül 500 lej a költség. Eddig elköltött összesen hétszáz lejt. Most kér és kap a Nemzeti Banktól gyógykezeltetés céljaira ötezer cseh koronát, fizet érte 20.400 lejt. Elutazik Szlatinára. Utiköltség 300 lej. Eddig az összes befektetés 21.400. Nyolc napig Slatinán van. Szerény ember, keveset költ, kijön naponta 200 lejből. Visszautazással együtt 2000 lej, összesen, mondjuk 24.000 lej a befektetés.

Ezzel szemben, amikor visszaérkezik még van 4500 cseh koronája.

Eladja zugban 5.60-ért. Kap érte 25.000 lejt.

Tiszta nyereség tehát 1200 lej készpénz, nyolc napi üdülés és megélhetés.

Van azonban aki tizezer csehkoronát kap.

És magával viszi a feleségét és a nagyobbik leányát.

Összes nyereség 7200 lej és ingyen üdülés.

Ha a jó üzlethez még egy kis szerencse is járul, a nagyobbik lány a fürdőhelyen férjhez is megy.

Ilyen egyszerü a magyarázata az uj szatmári jelszónak:

— Menjünk Csehszlovákiába!

Baradlai László

A B. L. és N. U. juniusi ajándékregénye:

NEMES FERENC:

ELEMISTA VOLTAM...

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Végetért a kisantant-értekezlet

Benes közvetitése után Jugoszlávia csupán az ősszel veszi fel a diplomáciai kapcsolatot a Szovjetszövetséggel

Csak napok mulva irják alá a párisi adósságegyezményt

Ujra átdolgozzák a nemzeti munka védelméről szóló törvénytervezetet

Bukarest, junius 21

A kisantant-értekezlet ülésezése szerdán délben végetért. Délelőtt tartották az utolsó ülést. Hogy ezen pontosan mit tárgyaltak, nem lehet tudni, mert az ülésekről még félhivatalos tájékoztatást sem adtak ki. Délután Benes és Jeftics fogadták a sajtó képviselőit s inkább általános jellegü nyilatkozatot tettek. A hivatalos záróközleményt eddig még nem bocsátották ki.

Az egyik párisi lap munkatársának sikerült annyit megtudnia, hogy

Jugoszlávia és a Szovjetszövetség között Benes vállalta a közvetitést a függőben levő problémák rendezése érdekében.

A három külügyminiszter abban állapodott meg, hogy ezeket a jugoszláv-szovjettárgyalásokat legkésőbb az őszig befejezik, hogy október elején Belgrád és Moszkva között is felvehetők legyenek a diplomáciai kapcsolatok. Ez a hir Párisban igen jó benyomást keltett.

Viták a minisztertanácson

A kormány tagjai tegnap este minisztertanácsot tartottak, amelyen **Slavescu** pénzügyminiszter elsősorban a párisi adósságrendezési tárgyalások állásáról számolt be. Ezután a parlament elé kerülő pénzügyi törvényjavaslatokat beszélték meg ujból.

A továbbiakban Slavescu pénzügyminiszter megtette előterjesztését a hadsereg felszerelésére és az állam hátralékos belföldi tartozásainak fizetésére szolgáló belső kölcsön kibocsátására vonatkozólag. A pénzügyminiszter tervezete szerint biztositani fogják a kölcsön valutaértékét, a beváltásra kerülő szelvényeket pedig mentesitik minden adó alól. **Az egész kölcsön összege 4 milliárd lej lesz, 4 százalékos kamatozással és 30 évi lejárati idővel.**

Ebből a kölcsönből akarják kielégiteni az állam belföldi hitelezőinek nagyrészét. **Mindazok, akiknek 1932-ről nyugdij-, fizetés-, vagy más követeléseik vannak az állammal szemben, megfelelő értékü kötvényeket jegyezhetnek.** A négy milliárd után az állam egyedül kamatba körülbelül 120 millió lejt fog fizetni, a töketörlesztésre pedig 300 millió lejt.

A minisztertanács általában hozzájárult a pénzügyminiszter előterjesztéséhez. A részletkérdéseket s főleg a kölcsön kibocsátását és időpontját a kormány később határozza meg.

Ezután Manolescu-Strunga földmivelésügyi alminiszter ismertette a terméskilátásokat s rámutatott arra, hogy már most gondoskodni kell egyes vidékek lakosságának kukoricával és buzával való ellátásáról.

A felhatalmazási törvényjavaslat körül hosszas vita keletkezett. Antonescu gazságügy- és Sassu földmivelésügyi miniszter kivánatosnak mondották, hogy a kormány tartsa szem előtt a párt elveit s ne keltse azt a benyomást, mintha ki akarná vonni magát a parlament ellenőrzése alól. Tatarescu miniszterelnök azzal válaszolt, hogy a dekrétumokkal való kormányzásnak nincsenek jogi akadályai, viszont a mai viszonyok megkövetelik, hogy a kormány a parlamenti szünetben gyors intézkedéseket tehessen és gyökeres reformokat valósithasson meg. Ez a vita csaknem két óra hosszat tartott. Végül is a minisztertanács abban állapodott meg, hogy uj meghatalmazási törvényjavaslatot dolgoznak ki, amelyben pontosan meghatározzák, hogy a kormány a parlamenti szünet alatt

dekrétumokkal csak költségvetési, közigazgatási és mezőgazdasági intézkedéseket tehet, tehát törvényjellegü rendeleteket adhat ki a közigazgatási szervezet egyszerüsitésére, mint tisztviselők elbocsátása, s a lakosság ellátására, valamint a kivitel szabályozására vonatkozólag.

Teodorescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter bemutatta a nemzeti munka védelméről szóló törvénytervezetet, a melynek kapcsán szintén vita támadt. A tervezet ugyanis — mint már ismeretes — kimondja, hogy az összes ipari és kereskedelmi vállalatoknál az igazgatósági tagoktól le az utolsó munkásig, a személyzetből csak 15 százalék lehet idegen állampolgár, ugyszintén az idegen alkalmazottak javadalmazásai nem haladhatják meg az összfizetésnek 30 százalékát. Egyes miniszterek rámutattak arra, hogy ezek a megszoritások akadályoznák a külföldi tőkével való együttmüködést, már pedig a külföldi tőkére szükség van az ország természeti kincsinek a kiaknázása és értékesitése szempontjából. Ez a vita nem vezetett eredményre s befejezésképpen Xeni, Sassu, Costinescu és Teodorescu miniszterek részvételével bizottságot küldtek ki, amely ujra megszerkessze a törvénytervezetet.

Munkához látott a parlament

Szerdán délután összeült a parlament rendkivüli ülésszaka, amelynek érdemleges ülésezését a mult csütörtöki megnyitás után elnapolták. Slavescu pénzügyminiszter a képviselőházban beterjesztette a költségvetés törvényjavaslatát, továbbá a törlesztési pénztár szervezéséről szóló törvény módositó javaslatát, az állam hátralékos tartozásainak a rendezéséről, a konverziós iratok bélyegmentesitéséről szóló javaslatot, a mezőgazdasági váltók bélyegilletékének leszállitására és pénzügyi intézkedések meggyorsitására vonatkozó törvény meghosszabbitását kimondó javaslatot.

A költségvetés általános vitája csak hétfőn kezdődik. Addig — kivéve a Barthou tiszteletére csütörtökön délután rendezendő diszülést — a parlament csak bizottsági üléseket tart.

Csak a hét végén irnak alá Párisban

Slavescu pénzügyminiszter szerdán délelőtt ujabb telefonbeszélgetést folytatott Zeuceanu meghatalmazott miniszterrel, a Párisban tárgyaló román küldöttség vezetőjével. Zeuceanu közölte, hogy a külföldi államadósságok rendezésére vonatkozólag általánosságban már létrejött egyezmény összes részleteinek a leszögezése és az egyezmény megszövegezése még 3—4 napot vesz igénybe, ennélfogva **a megállapodás aláirására csak a hét végén, vagy a jövő hét elején kerülhet sor.**

Az aláirás tehát, amelyet már többször jelentettek is, ismét elódázódott.

Cadum szappan

Cadum szappan nem csipi a nyelvet: szigorúan tiszta és semleges. Bőségesen habja gyökeresen megtisztitja a porusokat. A bőr levegőt kap, megpuhul és megújhodik. A hosszu száritás a Cadum szappanból minden nedvességet kivont: kevés fogy belőle, tehát igen soká tart.

Kapható gyógyszertárakban és drogériákban

A velencei találkozón egyik fél sem vállalt pozitiv kötelezettségeket

Olasz hivatalos felvilágositás Franciaország részére a velencei találkozóról

Róma, junius 21.

Suvich külügyi államtitkár fogadta *Chambrun* gróf római francia nagykövetet, akinek felvilágositást adott Mussolini és Hitler velencei találkozójáról.

Suvich kijelentette a francia nagykövetnek, hogy

a velencei találkozón egyik fél sem vállalt pozitiv kötelezettségeket.

A megbeszélés elsősorban Ausztria függetlenségére vonatkozott, de érintették ezenkivül a leszerelés és a Népszövetség kérdését is

Végül Suvich utalt arra, hogy *a német-olasz együttmüködés a legnagyobb biztositeka Európa békéjének s igy egyetlen hatalomnak sincs oka a tanácskozásokat aggodalommal nézni.*

Halálos itélet Magyarországon kommün alatti büncselekményért

Miskolc, junius 21.

A törvényszék halálra itélte *Gádor Béla*t, akit azzal vádoltak, hogy 1919 junius 30-án Miskolc és Mezőcsát között hat embert több vörös katona segitségével kivégzett.

— **Agy és szivérelmeszesedésben szenvedőknek** megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az enyhe természetes „**Ferenc József**“ keserüviz azáltal, hogy a tápcsatorna tartalmát kiméletesen levezeti és az emésztőrendszer müködését biztosan elősegiti.

Csak a házbér arányában lehet kivetni viz- és csatornázási illetéket

Temesvár, junius 21.

Müller Henrik dr. temesvári háztulajdonosra a város 4000 lej viz- és csatornázási illetéket vetett ki. Müller nem találta a házbérjövedelemhez arányosnak a kivetett illetéket s ezért a törvényszék elé vitte az ügyet.

A bíróság helyt adott Müller érvelésének és kimondotta, hogy *a viz- és csatornázási dij kivetésénél figyelembe kell venni a házbérszerződéseket s ezen az alapon a Müllerre kivetett illeték összegét leszállitotta 2200 lejre.*

Az itélet nyomán valószinüleg rövidesen több hasonló per kerül a temesvári törvényszék elé.

Igy is lehet néha keresni, akinek birja a lelkiismerete

Temesvár, junius 21,

Netz Jakab doláci gazdálkodó udvarán három monopol-ügynök egy dohányvágó gépet talált és ezért a gazdálkodót 50 ezer lej pénzbirsággal sujtották.

Netz a pénzbirság ellen fellebbezést nyujtott be a temesvári törvényszékhez, amely ma tárgyalta a monopol-kihágási ügyet.

Netz tagadta, hogy az övé lett volna a dohányvágó-gép és a tárgyalás alatt ki is derült, hogy *Fintoiu* nevü falujabeli lakos csempészte az udvarára. Fintoiu cinikusan ismerte be a bünjelkoholást azzal, hogy *a faluban megszokott dolog az ilyesmin keresni.*

A bíróság a vallomás alapján felmentette Netz Jakabot az 50 ezer lejes birság megfizetése alól.

Gábor István :

MARGÓ

IRÓK BAJUSSZAL

Mert először nevet az ember rajta.

Valóban a „Szinházi Élet“ humornak szánta. Tessék nevetni. Irók bajusszal. Ott van Kosztolányi Dezső magyar bajusszal, ott Karinthy Frigyes seprü-bajusszal, ott diszlik Szép Ernő is mandarin-bajusszal s kacskaringós bajusszal látható Zilahy Lajos is. Mind ott vannak, vagy huszan, bajusztalan irók, felbajuszitva a Szinházi Élet jóvoltából.

Ugyanis valami rendeletet adtak ki Budapesten, hogy a rendőröknek bajusszal kell járni ezentul, hogy komolyabb legyen a külsejük. Mit gondolt erre tehát a Szinházi Élet, elővette az irókat, a bajusztalan irókat s bajuszt rajzolt az orruk alá, hadd nevessenek egy kicsit a gyerekek.

Az iróval ugyanis mindent lehet csinálni. Főképpen a Szinházi Életnél. Mert a helyzet az, hogy a pesti iró ma annyira rá van szorulva a Szinházi Élet 10, 15 vagy 20 pengőjére, amit egy cikkért kap, hogy egyuttal ki is van szolgáltatva kenyéradója minden szeszélyének.

A szeszély e pillanatban az volt, hogy bajuszt ragasszon cikkirójának, holnap azonban uj mutatványra van szükség s majd jön: Irók kombinéban, irók az ágy alatt, irók, ahogy a falramásznak, irók, ahogy gyerekbiciklin ülnek, irók, mint barmok bekötve egy istállóba, ahogy egy jászolból esznek.

Valószinüleg ez még mind következik. A kiadói humor végtelen és a közönség kiváncsisága és érdeklődése is mindenkor ujszerüt kiván.

Egy kicsit a mai kort dokumentálja ez a bajuszragasztás az iró ember szája fölé, egy kicsit keresztmetszetet vág s egy kicsit megmutatja a magyar iró jövőjét is.

S eltünődve a koron, amiben élünk, ez talán mind érthető, de engem azért kicsit mégiscsak zavar, ha majd Szép Ernőnek egy tavaszi hangulatát olvasva eszembe jut orra alatt a mandarin-bajusz, ha majd Kosztolányi bus lirájába elmerülve eszembe jut magyar-bajusza, vagy Zilahy Két Fogoly-át olvasva a kacskaringók merednek szemem elé. Majd zavar egy kicsit s hol busulnom kellene egy finom merengésen, ott majd röhögni fogok. Ugy érzem, megfosztottak egy tulajdo-

Bukarestbe utazók figyelmébe!

HOTEL LUVRU Strada Carol 4. Victoriei sarok. Főposta mellett

Teljesen átalakitva, uj berendezés, **modern comfort.**
Hideg-meleg folyóviz, fürdőszoba, telefon, lift.
UJ VEZETÉS ALATT. — Mérsékelt árak.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

FLOREAL arckrém a legtökéletesebb arc- és bőrápolószer.
No. 1. Nappali használatra, puder alá
No. 2. Éjjeli használatra: szeplő, pattanás és májfoltok ellen.
1 tégely ára 40 lej. — Vezérképviselet: Drogueria „Centrala", Oradea.

Táblai tárgyalás előtt a jogtalanul elbocsátott piski műhelymunkások ügye

Vajjon mivel fogja indokolni a CFR. ezeket az elbocsátásokat!?

Piski, junius 21.

Rendesen ugy van az, hogy a nagyobb események, nagyobb bajok elhomályositják a kisebbeket. A kolozsvári tábla előtt még folyik annak a 96 vasutasnak a pere, akiket a nyelvvizsgán elbuktattak és menesztettek. Azaz már nem is folyik ez a per, mert a magyar vasutasok nagyrészének elbocsátását már jóváhagyta a tábla és csak néhánynak az ügye van még hátra, de sokat ezek sem remélhtenek.

Aztán ezzel párhuzamosan folyik az egész vonalon az állam magyar alkalmazottainak a kisemmizése. A vasutasok után menesztení akarják a postásokat, akik közul sokan megkapták már a felmondólevelet és a magyar tisztviselők elleni hajsza hullámai elönteni készülnek az egyes megyék és városi hivatalokat is, hogy kiüssék ott is a még megmaradt kevésszámu magyar alkalmazott szájából a falatot.

— Mi lesz velünk?! — hangzik innen is, onnan is a kétségbeesett kérdés, de megnyugtató válasz nem jön sehonnan és az állásukat vesztett, kenyértelenné vált magyar alkalmazottak és családjaik csüggedten néznek a kilátástalan jövő elébe.

Ebben a sorsokat hengerelő időben alig tarthat nagyobb érdeklődésre számot az, hogy a kolozsvári tábla tárgyalást tüzött ki a két hónappal ezelőtt jogtalanul, minden indokolás nélkül elbocsátott 19 piski műhelymunkás ügyében.

Annakidején részletesen foglalkoztunk az esettel.

A piski műhelyvezetőség „felsőbb rendeletre" való hivatkozással máról-holnapra elbocsátott 19 magyar műhelymunkást, ezek közül olyanokat is, akik tiz-tizenöt éves szolgálati idővel rendelkeztek és ezalatt soha büntetve, vagy szolgálati mulasztással vádolva nem voltak.

Miután az elbocsátás megtörtént, találtak hozzá indokokat is. Az indokolás pedig igy hangzott: „Szolgálaton kivüli magatartás!"

De, hogy mi volt az a szolgálaton kivüli magatartás, amiért meneszteni kellett ezeket a vasutasokat, az mai napig sem tisztázódott, csak sejteni engedték. A műhelymunkások résztvettek a magyar müvelődési egyesületek munkájában. . . Viszont ez az indokolás sem állta meg a helyét, mert a 19 elbocsátott vasutas között **hat olyan is volt, aki egyáltalán nem vett részt semmilyen müvelődési egyesületi munkában,** nem volt tagja egy ilyen egyesületnek sem, sőt azok előadásait sem igen látogatták.

Miért bocsátották hát el ezeket a vasutasokat? Rejtély maradt mindmáig és kiváncsian várják nemcsak az elbocsátott vasutasok, de a többi vasutasok is, hogy mivel fogja a vezérigazgatóság indokolni a kolozsvári táblai tárgyaláson ezeket az elbocsátásokat!

Amint annakidején megirtuk, tizennyolcan az elbocsátott műhelymunkások közül a kolozsvári táblánál pert inditottak és jogaikba való visszahelyezésüket kérték. A pereket külön-külön adták be és igy a tábla egyenként fogja azokat tárgyalni. Az első ilyen tárgyalást julius 6-ára tüzte ki a tábla, amikor is hat műhelymunkásnak az ügyét fogják tárgyalni, mig a többiekre ugylátszik, csak később fog sor kerülni.

Az első hat táblai tárgyalás kimenetele elé feszült figyelemmel tekintenek vasutaskörökben. Remélik, hogy a **biróság vissza fogja helyezni jogaikba az indokolatlanul elbocsátot műhelymunkásokat** és kötelezni fogják a vasutat, hogy vegye vissza és állitsa ujra munkába őket. Egy ilyen független birósági itélet a legjobb időben hangzana el, mert intő példa gyanánt szolgálhatna arra, hogy nem szabad és nem lehet jogokat kisemmizni, dolgozókat kenyértelenné tenni minden indok és törvényes alap nélkül.

Végre is éppen elég magyar munkást és alkalmazottat bocsátanak el mondvacsinált okok és törvényes intézkedések alapján!

Jöjjön nyaralni a Fekete-tengerre!

HOTEL BELLONA EFORIA Constanța mellett.

A modern kényelem minden kellékével berendezett
elsőrangu szálloda és étterem.
Szobák penzióval, vagy anélkül.

Iszapfürdő és napfürdő-terrasz a szállodában.
Pompás tengeri strandok. - Szobae öjegyzések, telvilágositások a bukarestî irodában is: Calaraşi 47 szám. Telefon 412—03

Milyen előadások mentesek a szerzői jogdij-fizetés alól?

A dal- és zenei egyesületek a közoktatásügyi minisztériumtól megszerezhetik a jogdij-mentességet

Bukarest, junius 21.

A belügyminisztérium körrendeletet küldött szét a közigazgatási és rendőrhatóságoknak a szerzői jogdijak fizetése alóli mentesség eseteire vonatkozólag. Ezt a körrendeletet a román szerzők egyesületének helyi megbizottai is megkapták miheztartás végett.

A közoktatásügyi minisztérium által az irodalmi és müvészi tulajdonjogról szóló törvény 23. szakasza 3. bekezdését illetőleg adott értelmezés alapján a rendelet közli, hogy mentesek a szerzői jogdij fizetésének a kötelezettsége alól azok a szindarabok és zenerészletek, amelyeket évvégi, vagy valamely nemzeti történelmi esemény alkalmából rendezett iskolai ünnepségen adnak elő, de csakis a tantestület, a tanulók, szülők, hatóságok és meghivottak részvételével.

Elvben mentesek a szerzői jogdij fizetése alól a dalárdák, dalegyesületek és zenemüvészeti egyesületek hivatalos előadásai is, ha az előadásokon csak az illető egyesület tagjai müködnek közre. Ahhoz azonban, hogy ezt a kedvezményt élvezzék, ezeknek a köz- és zenemüvelődési célokat szolgáló egyesületeknek a közoktatásügyi minisztériumhoz kell fordulniok, beterjesztve: alakulási okmányaikat, jogi-személyiségük elismeréséről szóló bizonylatukat és vezetőik névjegyzékét. Ezeket az iratokat bizottság tanulmányozza át, amely a közoktatásügyi minisztérium, a belügyminisztérium és a román szerzők egyesületének egy-egy kiküldöttjéből áll s amely dönt afelől, hogy az illető egyesület, mint népmüvelődési dal-, vagy zeneegyesület, mentesithető-e a törvény alapján a szerzői jogdijfizetés alól.

Amig a közoktatásügyi minisztérium illetékes bizottsága határoz abban a kérdésben, mely népmüvelődési egyesületek élvezhetik ezt a mentességi kivételt, a közigazgatási és rendőrhatóságok csak akkor adhatnak ki engedélyt nekik előadások tartására, ha előbb bemutatják a román szerzők egyesülete megbizottjának az elismervényét arról, hogy a szerzői jogdijat befizették.

Maniu Bukarestben

Bukarest, junius 21.

Maniu, aki *Barthou* látogatásával kapcsolatban az éjjel a fővárosba érkezett, délelőtt megbeszélést folytatott Madgearuval és Lupu dr-ral a nemzeti-parasztpárt belső viszályairól s azok elsimitási lehetőségeiről.

— **Izületi csuznál és ischiásnál,** neuralgikus és arthritikus fájdalmaknál egy pohár természetes „Ferenc József" keserüviz, reggel éhgyomorra bevéve, gyorsan előmozditja a gyomor és a belek müködését s igen könnyü, lágy székletétet, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosit. Orvosi vélemények egyöntetüen dicsérik a Ferenc József viz rendkivül enyhe és jótevő hatását vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál, továbbá sérvben szenvedőknél is.

nomtól, egy élvezetemtől, egy hangulatomtól, amik eddig ezek az irók voltak az életemben.

S boldog vagyok, hogy Renan már halott, hogy Pascal is meghalt s Voltaire is elköltözött. Boldog vagyok, hogy a Candid-ot tökéletesen élvezhetem s az Akropolisz-i imában sem zavar egy kiadói kéz, a melyik a nagy orientálista, vagy a nagy forradalmár orra alá nem nyom váratlanul egy hirtelen mozdulattal valami egészen furcsa, jól jövedelmező kacskaringós szőrköteget.

MEGOLDÁS

— Mondjad, mit csináljak? Hova tartozom és merre menjek? — ezt kérdi barátom és rögtön folytatja: Romániában magyar vagyok, a magyaroknak viszont zsidó, a zsidó azt mondja, nem vagyok vallásos, hozzájuk nincsen közöm, a kereszténveknek természetesen azért zsidó vagyok. Ha egy-két merészebb gondolatom van, kommunistának bélyegez az államhatalom, a kommunisták persze nevetnek rajta s azt mondják, hozzájuk igazán nem tartozom... Adj tanácsot, mit tegyek?! Ugy érzem, 1934-ben nem oldhatom meg barátom problémáját. — Hogy mit tegyél, — feleltem elővéve cigarettatárcámat — gyujts rá talán egy cigarettára.

UTAZÓK

Annyiszor gondoltam már rá, hogy talán ódát kellene irni róluk, vagy bus rimekben szomoru balladákat. Balladát az utazóról. Már annyit láttam őket hajnalban, megviselten, vagy éjszakák szörnyü elnyultságában, amint egy-egy harmadosztályu fülke fapadján összetörve, egy sapkával a fejükön, mely már-már mártir-koszoruknak tünt, utazni. S ahogy sorsukon tünődtem, eszembe jutott, hogy mennyit irtak Amundsenről s Coockról is, akik végtére szintén csak utazók voltak. Hogy mennyit irtak össze ezekről a lapok, ha negyven vagy négyszáz métert előbbre jutottak, egy ismeretlen fehér hómezőn, amire végeredményben igazán semmi szükség nem volt. Ha egy ilyen merész sarkutazó eltünt, vagy veszélyben forgott, kegyetlen hidegekben, mit drukkoltak és sajnálkoztak fölöttük embertársaik. S ezekkel az utazókkal, akik beleszorulva egy-egy fülkesarokba, vallásukat cáfolva, keresztényi türelemmel viselik sorsukat, ezekről senki sem beszél s nem látja, hogy fontosabb tényezők sok jégmezőt kutatónál és soruk is hősebb azoknál s merészebb is százszor...

A GÁZTÁMADÁS

Nagyváradon is volt gázfőpróba. A polgártárs öt perc mulva már régen elszámolt az egésszel. Kinevette és föléje került. Nem gondolkozott azon, hogy mi az, ami nem sikerült és mire készülnek tulajdonképpen ezekkel a kisérletekkel. A polgártárs egy-két könnyü tréfával lerótta minden érdeklődését ez ügyben és sietve szalad haza, hogy elfogyassza ebédjét.

Most pedig annak a polgártársnak vagyok bátor egy-két komolyabb sort összeróni, ebben a komolytalan gáztámadási ügyben, aki majd azon a reggelen, a mikor valóban meg fognak jelenni a repülőgépek s a gáz majd leszáll Várad fölé, kétségbeesetten, megkergülve, az emberi megalázkodás és kicsinység legkétfordelőbb drámaiságával fog menekülni és fogja magába szippantani a rögtönölő gázt és el fog terülni pillanatok alatt ugyanazokon a helyeken, ahol azelőtt kinevette és lekicsinyelte a rosszulsikerült főpróbát.

Nemrég jelent meg Franz Carl Endresnek egy volt német őrnagynak a könyve Gázháboru, a nagy veszedelem. Ebből egy pár sort vagyok bátor idézni: *„A jövő háboruját már egyáltalán nem az ellenséges hadseregek, hanem elsősorban az ellenség városaiban és ipari centrumaiban lakó felfegyverezetlen tömegek ellen viselik. Ezeket a tömegeket repülőgépekről lelövelt gázzal ölik meg s az igy kierőszakolt békét az ellenséges nép hullamezőin kötik".* Ezek a megállapitások annál sulyosabban esnek latba, minél inkább az ellenkezőjét állitják a gáz propagandistái. A gázpropagandisták végzetes megnyugtatásai és eltussolási manőverei, mint például az a beszéd, amelyet Haber professzor az Interparlamentáris Unió kongresszusán tartott, teljes érthetetlenek s az igazság az ezekkel szemben, hogy menthetetlenül egy minden céltudatossággal a polgári lakosság ellen irányuló háborunak vagyunk kitéve

És azután itt van Sherman Miles amerikai őrnagy, aki a következőket irja: *Az uj háboru nem az a háboru, amit eddig ismerünk. Az uj háboru célja a teljes kiirtás.*

És tovább: „Nem haladhatunk el amellett a tény mellett közömbösen, hogy egy marék repülőgép elégséges ahhoz, hogy valamely nagyhatalomnak metropolisai romokban heverjenek".

„A pusztitás különben brisanz és foszforbombákkal történik. Mindazok, akiket nem ölnek meg a szilánkok, vagy a bombák, pincékbe menekülnek; ezután következik tehát azoknak a repülőgépeknek a támadása, amelyek gázszóró készülékkel vannak ellátva. Ezek a gázszóró repülőgépek kombinált gázt lövelnek. Egy nagyon erős csipős gázt, amely leggyöngébb adagolásában sem viselhető el és egy erősebb méreggázt, amely a pincébe menekült lakosságot öli meg. Minden két-három órában megismétlődik az ilyen kettős támadás a város különböző részein, mindaddig, mig az egész város lángtengerbe borul s az egész város területét, ahol pár órával ezelőtt még emberek százezrei éltek, méreggáz-felhő tölti be. *Hacsak egyetlen egy gázszóró rajnak sikerül meglepetésszerüleg egy város fölé jutni s egy félórán keresztül tervszerüen dolgozni, ugy egy félóra alatt az egész város területén nem marad egyetlen egy élő lény sem.* A bakteorológiai hadászat — irja tovább az őrnagy — kétségbeejtő világgyilkolást jelent".

*

Shermannak és Endresnek a könyvei jutottak eszembe, amikor a polgár fölényes nevető, mondhatni megvető arcát láttam, hogy a szimbólikus gáztámadás nem sikerült.

Nem akarom a polgártárs arcán a mamár mindritkábban látható m solyt elolvasni, csak szeretném kissé megrázni cinizmusát, nemtörődömségét, letargiáját. A polgártárs érdeke, hogy gondolkodjék az ilyesmin egy keveset.

A polgártárs érdeke, hogy ne haljon bele holnap abba, amin még tegnap nevetett.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő utján szoktak fizetni és előfizetésük elsején lejár, a mai napon postautalványt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megujitására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatólagos küldésében megszakitás álljon elő.

Az angol flegma

Az angol egyház legfőbb papja, a canterburyi érsek, most haragszik és szemrehányásokkal illeti a parlamentet, mert az ő megkérdezése nélkül szavazta meg a házasságkötésről szóló régi törvény lényegbevágó módositását. Mi több, még azt a hallatlan tapintatlanságot is elkövette a világ legrégibb parlamentje, hogy a módositást utólag sem közölte hivatalosan az egyházzal. A régi, évszázados törvény ugyanis kimondta, hogy az angol birodalom területén csak reggel 8 és délután 3 óra között lehet és szabad házasságot kötni. Ennek a bölcs rendelkezésnek persze megvolt a maga oka-foka. Az egyik főszempont az volt, hogy a napnak ebben a szakában még nem igen kellett attól a veszélytől tartani, hogy a nősülendő férfi erősen beszeszelt és egészen beszámithatatlan állapotban kerül a pap, illetőleg ujabban az anyakönyvvezető elé. A másik fő megfontolás viszont abban állott, hogy a sötétség beállta után növekszik a lehetősége a személycseréknek, tehát annak, hogy valaki más helyett veszi magára a házasság ugynevezett rózsaláncait. Nos, a nemes angol parlament most ugy találta, hogy ezek az aggodalmak a mai modern korban már nem indokoltak s hogy a házasságkötések szaporitásának érdekében kivánatos az eddigi időtartam meghosszabbitása.

Aki manapság nősül, vélték az angol honatyák, az már eleve is éppen eléggé mámoros ahhoz, hogy mégjobban berugjon, ami pedig a világitást illeti, a gyertyát már régóta kiszoritotta a villany még a legeldugottabb helységekben is.

Lehet bármilyen ködös és borus délután Angliában, ma már nem lehet embereket összetéveszteni, de meg ugyan ki vállalkozik napjainkban romantikus személycserékre? Az angol parlament tehát minden vita nélkül megszavazta azt az egyház szerint vakmerő és megfontolatlan törvényjavaslatot, amely szerint mostantól kezdve Angliában reggel 8-tól este 6-ig (halljunk oda!) lehet házasságot kötni. A javaslat a mult hónapban törvényerőre is emelkedett, de — mint emlitettük — az egyház hivatalos értesitése és tudomásulvétele nélkül. Főleg ez az eljárás bántja a canterburyi érseket. Hát hogyne! A törvénymódositás maga után vonja az egyházjog megváltoztatását is és a papságnak bele kell szoknia az uj rendszerbe. De azért a canterburyi érsek emelkedett szellemü és nem kicsinyes egyházfő. Bármennyire neheztel is a parlamentre és könnyelmü törvénymódositására, megengedte, hogy papjai eskessenek nyugodtan délután is addig, amig az egyházjogot összhangba hozzák az uj törvénnyel. Mert a családi élet előmozditása mindenekfelett való dolog. — Lám, az angolokat nem hozza ki sodrukból semmi, sem a gazdasági válság, sem a Genf körüli izgalom, őket még mindig jobban izgatja — már amennyiben egyáltalán izgulni tudnak — a délutáni esküvők és hasonlók kérdése. Megérdemlik a bámulatot...

Modern
Panzió-szálloda
Brassóban, Fekete-utca 68. (Telefon 7-55) a Cenk tövében, hideg-meleg folyóvizzel, fürdőszobákkal, diétára is berendezett konyhával, napokra is, mérsékelt panzió- és étkezési árakkal **megnyilt!**

— **Az Erdélyi Muzeum Egylet vándorgyülése.** Az Erdélyi Muzeum Egylet ez évi vándorgyülését augusztus 26, 27 és 28-ik napjain Brassóban tartja meg. Az eddigi elgondolások szerint valószinüleg orvosi kongresszussal lesz a vándorgyülés egybekötve. A brassói rendezőség a napokban alakult meg Szele Béla dr. elnöklete alatt és már is munkába fogott, hogy a vándorgyülés résztvevői és a brassói közönség részére feledhetetlen emlékü napokat készitsen elő. A vándorgyülés elnöki megnyitóját valószinüleg Josika János báró tartja. Kőrösi Csoma Sándorról emlékbeszédet mond az egyesület egyik kiváló tagja. A társasebéden a serlegbeszédet Koleszár László dr. tartja az Egyesület megalapitójáról, Mikó Imre grófról. A vándorgyülés tartama alatt naponta négy népszerüsitő tudományos előadást tartanak az egyes szakosztályok. A vándorgyülésre érkező vendégek elszállásolásáról a brassói rendezőség szeretettel gondoskodik.

— **Érdekes, illusztrált könyv a Székelyföldről.** A kolozsvári Minerva kiadásában izléses és értékes kis könyv jelent meg dr. Lévay, a székelyudvarhelyi tanitóképezde tanárának tolláből. A kifejező cimlapot Haáz Rudolf festőművész készitette, a 23 gyönyörü felvételt Kovács István müfényképész munkája. A könyv ára 30 lej. Kapható könyvkereskedésekben és a szerző székelyudvarhelyi cimén.

— **Hunyadmegyei hirek.** A pár nappal ezelőtti hatalmas vihar, amely mint jelentettük, Déva felett is elvonult, Árkia és Szárazalmás községek határaiban teljesen tönkreverte a vetést. A két községben olyan nagy volt a jégverés, hogy a vihar elvonulása után magas jégtakaró maradt a földeken. A két község küldöttsége ma felkereste dr. Miocu megyefőnököt és kérte, hogy a megye gondoskodjék ellátásukról, mert a két községben nem lesz az idén sem buza, sem kukoricatermés. A megyefőnök kilátásba helyezte, hogy segiteni fognak a kárvallott községeken. — **Ciouan** Vilmos vulkáni 22 éves legényt lakásán felakasztva találták. A hatósági orvos megállapitotta, hogy a legényt előbb agyonütötték, és azután felakasztották, hogy azt a látszatot keltsék, mintha öngyilkos lett volna. A nyomozás terhelő adatokat talált Ciocan anyja és nagyanyja ellen, hogy vagy ők, vagy pedig tudtukkal valaki más követte el a gyilkosságot. A feltevésszerinti gyilkos anyát és nagyanyát letartóztatták. — A **Vigh** Ernő-féle bukaresti magyar szintársulat kéthetes sikeres dévai vengégszereplése után Petrozsényben kezdte meg előadásait. Az együttes Déván állandóan telt házak mellett tartotta előadásait. Ezt az érdeklődést meg is érdemelte a társulat, mert vidéki viszonylatban valóban kitünő előadásokat nyujtott.

ABLAK

Egy atya, hosszas töprengés után ezt a tanácsot adta pályaválasztás előtt álló fiának: Az isten szerelmére, ne válassz olyan studiumot, aminővel, mint például hazai nyelvvel s irodalommal, egy kicsi helyhez volnál kötve. Tanulj matematikát, kémiát, orvosi tudományt: azzal öt világrészben lehetsz munkanélküli!

Izgalmas harc két rablóval Páris szivében

A tömeg félholtra verte a banditákat

Páris, junius 21

Kedden délben, a párisi Place de Termes-en, a legnagyobb forgalom pillanataiban, egészen amerikai stilusu bandita támadás történt.

Az egyik nagy étterem pénztárosnője irattáskával haladt át a téren. A táskában nagyösszegü pénz volt, néhány váltóval.

Hirtelen két férfi lépett eléje, revolverrel a kezében s pillanatok alatt elragadva az értékes zsákmányt rejtő csomagot, futásnak eredt.

A pénztárosnő kétségbeesett segélykiáltásaira

a járókelők üldözőbe vették a két bandát, akik lövöldözve nyertek egérutat s egy gépkocsiba ugorva elszáguldottak.

Messze nem jutottak, mert kocsijuk egy béreautóba ütközött. A két revolveres bandita kiugrott a kocsiból, a földalatti villamos lejáratához rohant. De üldözőik itt is sarkukban voltak és el is fogták őket rövid, de annál elkeseredettebb küzdelem után.

Minthogy a két bandita a menekülés közben leadott revolverlövésekkel néhány embert megsebesitett,

a tömeg annyira ment felháborodásában, hogy a lefegyverzett rablókra támadt és félig agyonverte őket,

amire a rendőrség megérkezett és közbeléphetett.

— **Szatmári hirek.** Görcsi Sándor sárközi cigány a nagy viharban kiment az udvarán levő kuthoz vizet inni. A kut mellett a villám agyonsujtotta. A szerencsétlen ember azonnal meghalt. — A rendőrség elfogta Rostás Ferenc, Váradi József és Aranka cigányokat, akik Nagy Kálmán lakásába betörtek és 5000 lej értékü ékszert loptak. — Izgalmas jelenet játszódott le tegnap délután a szatmári strandon. A megáradt vizben fürdött az Unio vagongyár egyik fiatal tisztviselőnője. A fiatal hölgy a viz közepén görcsöt kapott és elmerült. A parton állók közül Hegedüs Pál hirlapiró azonnal utánaugrott és kimentette a fuldokló nőt. A bátor életmentőt a parton állók lelkesen megéljenezték.

— **„Az ember tragédiája" Rómában és Szegeden.** Tudósitónk jelenti: Madách remekét leforditotta olasz nyelvre Antonio Widmar, a budapesti olasz követség sajtóattaséja, s a bécsi bemutatóval egyidőben megkezdődött a tárgyalás az olasz kormánnyal az olaszországi előadások érdekében. Ez a tárgyalás eredményre vezetett. Az olasz szövegkönyv alapján Németh Antal állitotta be a darabot s a bemutató előadás október 23-án, a római szinházi világkongresszus alkalmából lesz a Theatro Reale de Opera-ban az olasz drámai társulat tagjaival. Képközi szünetek nélkül fog leperegni olyképpen, hogy a szinpad nyilt szinen változik át s csupán egy szünet lesz. A képek között zenei és pantomimikus közjátékok játszódnak le. A tavalyi Szegedi Szabadtéri Játékok kivételesen nagy sikere után idén megismétlik „Az ember tragédiájának" előadását a szegedi Dóm-téren de teljesen uj elgondolás és rendezés szerint. Az előadás főrendezői tisztét gróf Bánffy Miklós vállalta, akinek munkatársa a szabadtéri produkció technikai és müvészi előkészitésében Oláh Gusztáv, az Operaház rendezője. A főszerepeket a legkiválóbb magyar szinészek alakitják. Ádám: Somlay Artur, Lucifer: Csortos Gyula, Éva: Tőkés Anna. A többi fontos szerepet Könyves-Tóth Erzsi, Bartos Gyula, Venczell Béla, Perényi László, Körmendy János stb. játsszák. Tavaly huszezren nézték meg Az ember tragédiája szegedi előadásait, idén a rendezőség hétszer tüzte ki: augusztus 4, 5, 6, 11, 12, 14, 15. Az előadásokra filléres és különvonatokat inditanak nemcsak az ország területéről de, az utódállamok számos városából. Az érdeklődés máris rendkivüli. Idén harmincezer főnyi közönségre számitanak. Az idegenek fogadására Szeged minden előkészületet megtett.

— **Körözőlevelet adtak ki két feketeszesz ellen.** Kolozsvárról jelentik: a kolozsvári törvényszék keddre tüzte ki Kun Andor és Dörner gyáros ismert feketeszesz ügyében az ujabb tárgyalást. A két vádlott ezuttal sem jelent meg és Cojocariu tanácselnök országos körözőlevelet adott ki ellenük.

— **A brassói tábla is jóváhagyta a kisbaconi postamesternő büntetését.** A brassói itélőtábla Titu Panu tanácsa szerdán délelőtt hirdetett itéletet Koncza Rózália sikkasztó postamesternő ügyében. Konsza Rózáliát, aki annakidején a kisbaczoni postahivatalnál viselt postamesternői minőségében 42 ezer lejt sikkasztott, a sepsiszentgyörgyi törvényszék 6 hónapi fogházra és a sikkasztott pénz megfizetésére itélte. A törvényszék itélete ellen az ügyész és a posta képviselője fellebbezést jelentett be. A tábla a szerdai tárgyaláson helybenhagyta az elsőfoku itéletet, amely jogerős.

— **Mit mondott hát a tanonckérdésben az aradi munkakamara elnöke?** A junius 20-iki 135. számunk 3. oldalán „Fasiszta szellemü javaslat a munkakamarai vezetők értekezletén" cimmel megjelent cikkünkkel kapcsolatban Strengariu Demian Sava, az aradi munkakamara elnöke, helyreigazitás gyanánt annak közlését kéri, hogy ő nem követelte a numerus clausust a kisiparra nézve. **„A számbaadott állitások a kisiparosok érdekképviselőinek részéről hangzottak el s nem én mondottam azokat"**, — irja Strengariu Demian Sava. A tanonckérdésben ennek a napirendi pontnak az előadója, Mirescu Ioan, a bukaresti munkakamara volt elnöke, fejtette ki az általam is osztott álláspontot, amelyet a szociáldemokrata munkásságot képviselő résztvevők támogattak a soviniszta felfogásu kisiparosokkal szemben... Korlátozni kivántuk a tanonclétszámot minden foglalkozási ágban, mert a proletárgyermekek tizezreit a legembertelenebb módon zsákmányolják ki, különösen a kisiparban, anélkül, hogy jól képzett ipari munkásokat nevelnének belőlük s teszik ezt nemzetiségre való tekintet nélkül. A magam részéről az értekezleten ily szellemben szólaltam fel s határozottan állást foglaltam a soviniszta kisiparosok keresztülvihetetlen nemzetiségellenes javaslataival szemben." Arad, a levél kelte, aláirás.

— **Ottfogták a „Memphist" Brailán.** Brailából jelentik: A brailai vámhatóságok kérésére a kikötőparancsnokság mindaddig nem ad engedélyt a „Memphis" egyiptomi hajónak a kikötő elhagyására, mig a kapitány ki nem fizet 11 ezer 450 lejt, amit egyik csempészésen ért hajófütőért vetettek ki birságként.

— **Továbbra is vizsgálati fogságban maradnak a Goro ügy kolozsvári vádlottjai.** Kolozsvárról jelentik: A tordai Goro vasuti mérnök sikkasztási ügyével kapcsolatban letartóztatott kolozsvári vasuti tisztviselők szabadlábrahelyezési ügyét kedd délután tárgyalta a kolozsvári itélőtábla vádtanácsa. Dr. Áncsa védő kérését elutasitották és igy az ügy kolozsvári szereplői továbbra is vizsgálati fogságban maradnak.

✶ **Második szereposztás.** Irta: Faith Baldwin. Forditotta: Földes Jolán. „Delight!... Csakhogy visszajöttél hozzám!..." — kiáltotta a fiatal férfi boldog elragadtatással és még mielőtt a leány védekezhetett volna, máris dobogó szivéhez szoritotta. Mary Lou szólni sem tudott a rémülettől: megriadt, hogy egy őrült karjaiba került! Tiz év mult el, amióta, az akkor még daliás repülőtiszt, a háborus idők forgatagában találkozott azzal a titokzatos leánnyal, akitől váratlanul ismét elsodródott. S amikor, szerencsétlen lezuhanása után, megbomlott idegrendszerrel hazakerült, valósággal rögeszmeként élt benne ez a lány, akit hite szerint feleségül is vett. Delightnek azonban sehol semmi nyoma és a vélt házasságról sincs semmi bizonyiték... Roppant kényes és nehéz szerep tehát, amire Mary Lou, a bájos kis árvalány vállalkozik, hogy rögeszméjéből kigyógyitsa és a való életnek ujból visszaadja a tragikus sorsu férfit. De nem kevésbé nehéz az iró feladata is, amikor a fölötte kényes és érdekes probléma megnyugtató megoldására vállalkozik. — Mert mi lesz, ha a titokzatos Delight csakugyan él valamerre, mint Travers felesége: és mi lesz, ha a szerepét hüséggel játszó Mary Lou szivében is komolyan fellobban a szerelem szikrája, a mind szeretni valóbb lélekkel kibontakozó férfi közelében?... És lehetne-e valaha is házasság egy ilyen második szereposztásban eljátszott szerelemből?... A költői szépségekkel megirt, lelkünk mélyéig elragadó regényt Földes Jolán forditotta a Palladis „Egypengős" Regényeinek sorozatába. — Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

Leányának praktikus nevelését
a budapesti Bulyovszky-utcai
leánynevelő intézet Gyakorlati Nőképzője
biztositja. (Bentlakók, bejárók). Titkárnőképző. (egyéves nyilv. jogu). Ruha- és modelltervezés. Ruhavarrás és szabás. Idegennyelvü vizsgára előkészités. Összes iskolai tipusok eng. előkészitése. Tökéletes továbbképzés, zene, torna. Prospektust küld az igazgatóság **Budapest, VI. Bulyovszky-utca 10 szám. Telefon: 156—93.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

LÁSSUK NAGYSZALONTÁT!

SZERKESZTETTE: REMÉNYI SÁNDOR

Egy agilis szalontai magyar

Az a nagy erőfeszitő munka, amely az Országos Magyar Párt vidéki tagozatának megszervezeseivel járt, talán Nagyszalontán talált lenehezebb talajra. Amikor a Magyar Párt megkezdette szervezési munkálatait, Kovács Béla régen a liberális párt szalontai tagozatának elnöke volt. Éket vert a magyarság egységén a liberális párt hóditó kortesmunkája. Dr. Hadházy Kálmán vállalta a Magyar Párt megszervezésének nehéz munkáját.

Lényegében azonban Nagyszalontán a magyar párt belső élete csak 1930-tól veszi kezdetét. Ebben az időben veszi át Bagosi Sándor a magyar párt ügyvezető alelnöki szerepét.

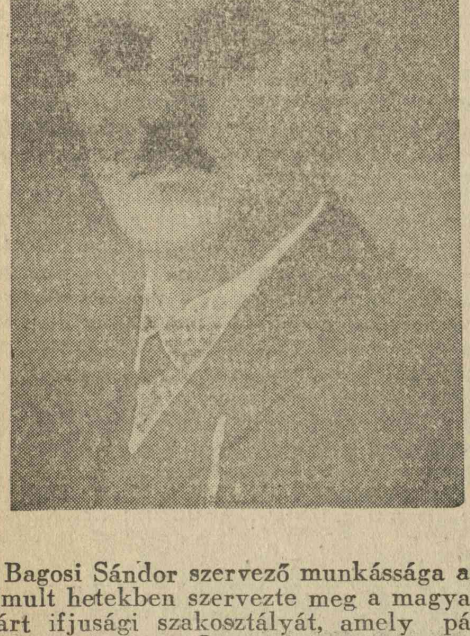

Bagosi Sándor szervező munkássága az elmult hetekben szervezte meg a magyar párt ifjusági szakosztályát, amely pár hetes müködése alatt már magában foglalja Szalonta ifjuságának zömét.

Bagosi Sándor megérdemli, hogy müködéséről megemlékezzünk, mert az ő munkája önzetlen, harcos, bátor és lelkes.

Egy szalontai nagykereskedő automatájából három hét késéssel esik ki az aranyóra

A legujabb nagyszalontai élet-tapasztalat azt igazolja, hogy a szerencsét is erőszakolni kell, Mert ellenesetben nincs arany óra. Még akkor sincs, ha kidukálna.

Nem tudjuk régente hogyan is volt, de tény, hogy manapság jobban vágyódnak az emberek csokoládé helyett az aranyórára. Szabálynak lehetne ezt a tételt felállitani és mint az alábbiak igazolni fogják, Crisan szalontai detektiv sem kivétel a szabály alól. Ügyes a nyomozó közeg Crisan detektiv, aki, miután kiszimatolta, hogy a Guttman Miksa féle füszerüzletben elhelyezett szerencsejátékon már kevés érintetlen pont van, mint szerecsevadász, betért az üzletbe.

A kereskedő melegen üdvözölte és komiszárnak nevezte. A detektiv mosolygott. Nem a komiszári rangnak örült, hanem az aranyórának előlegezte örömét.

— Meg van még az aranyóra? — kérdezte a detektiv.

— Meg, hogyne komiszár ur — mondta a füszerkereskedő — próbálja meg a szerencsét.

Crisan detektiv egy szemrebbenés alatt terepszemlét tartott a szerencseskatulyán és egymásután szurta át az érintetlen pontokat. Negyven pontot tüzdelt át. Mikor az utolsóval is készen volt, azt mondta a kereskedőnek: hol az aranyóra?

— Hol a szerencse szám? — kérdezte a kereskedő.

— Nincs, nem jött ki — mondta a detektiv.

Nagyon sajnálom, mondta a kereskedő, de a szerencseszám nélkül nem adhatom ki az aranyórát. Két ur társaságában egy félóra mulva visszatért a detektiv. Jegyzőkönyvet vettek fel. A hivatalos vizsgálat megtörtént és az esetről nyomban értesitették a gyár igazgatóságát is.

*

Rossz nyelvek szerint három hét mulva mégis kipotyogot az aranyóra. Kicsit késett a szerencseszám.

Nagyszalonta nevezetes város?!

Mindenki tudja, akinek a magyar irodalomban egy kis jártassága van, hogy Nagyszalonta nevezetes város. Hiszen egykori főjegyzője, Arany János, hősköltészetébe faragta történelmét. Azóta, igaz, változtak a viszonyok és sajnos, nem oly nevezetes már most. Az idetelepitett háromszáz hajduivadék 15 ezer lelket számlál és bizony szétforgácsolódott elszürkült, majdnem kiveszett teljesen az egykori nyakas, kuruc dacosság. Nevezetessége a városnak határokon tul is, csak annyira ismert, hogy itt élt Arany János, akinek emlékét a Csonka-torony őrzi. Ujabban és országosan a rendőri brutalitás tette ezt a kisvárost ismeretessé. Megyeszerte pedig arról nevezetes, hogy Biharmegyében a legjobb adótalaj. Itt ugy fizet a nép, mint a köles. Nem kell hozzá más, csak egy jazz-dob, egy adóágens és két rendőr, no meg egy társzekér, aztán előkerül az utolsó garas. Ha kell a komától, ha kell a szomszédtól kéri, de csuful nem hagyja magát egy gazd'uram sem, hogy elvigyék feje alól párnáját. Igy lett a módos gazdag hajduváros kifosztott, kölcsönökből élő leszegényedett falu. Mig község volt, városnak beillett, hogy várossá avanzsált, politikai urhatnámsága faluvá süllyesztette. Fuldoklik itt mindaz, aki még nem halott. Nincsen a világnak ma az a költője, aki halotti beszédnél egyéb irodalmi müfajt tudna e városkáról alkotni. Itt ebben a kis városkában el kell merülni, el kell pusztulni, mert itt fuldoklik, elsodor mindent a válság árja, mindent eltemetnek a gazdasági hullámok. Segiteni kellene — mondta az elmult esztendőben Suciu Aurél polgármester. — „Épitünk egy strandot és ezzel kint lesz a vizből az, aki nem akar uszni".

Szóról-szóra ezt mondotta Suciu Aurel. Ő pedig, köztudmásu, hogy nem az az ember, akinek szavait nem tett követné. Strandot épittet a haldokló városnak, még pedig modern fővárosi strandot, Kiss Mihály épitészvállalkozó tervei alapján. Mondanunk is felesleges, hogy nem a városi pénztárból telt a strandépités költsége. A világért sem. Szalonta városának évek óta 40 százalék deficites költségvetése van. Suciu Aurél azonban nem az az ember, aki egy ideális elképzelést holmi materiális hiányok miatt félre tesz. Papirt és ceruzát vett elő a polgármester és számolt. Kiszámitotta: mennyi a folyó évi költségvetési deficit, mennyivel tartozik a város tisztviselőinek, milyen összeggel perlik a várost a különböző szállitók és hitelezők és amikor ez a milliókra rugó összeadás megtörtént, behivta a gazdasági főjegyzőt és tudomására hozta, hogy gyorsiramban megvalósitja városfejlesztési programját és megépiti a legkényesebb igényeket kielégitő szalontai strandot. A gazdasági főjegyző — rémülten csapta össze a kezét. A meglepetéstől pillanatokig szóhoz sem tudott jutni, majd rémülten kérdezte:

— *Miből, polgármester ur, miből, mikor a kassza üres, a hitelezők perelnek, a tisztviselők hónapok óta nem kaptak fizetést?*

— Kölcsönt veszünk fel, — mondotta a polgármester —, de meglesz a strand.

És meg is lett. Olyan strand, hogy ezáltal Nagyszalonta ismét nevezetes város. Ezt a megállapitást Nagyvárad polgármestere tette, aki Szalontára jött tanácsot kérni: Hogyan csinálták? Mert Nagyváradnak sikerült elérni. Strandja van. Strandkultusza. Csak az a baj, hogy mindez kölcsönből telt, amelynek első részletét a város már nem volt képes fizetni.

A strandon azonban vig az élet. Szó, ami szó, mégis kell és jó, hogy strand van, mert a már gondterhelt élet annyi szórakozást, üdülést megkiván. A strandbérlő pedig Fuchs Géza, agilis férfi, aki meglepő leleményességgel fővárosi nivóra emelte a kisváros modern strandkultuszát.

Hogyan lehet megélni Szalontán?

A létkérdés ma krajcáros verekedés. A megélhetési lehetőség egyre nagyobb küzdelmet igényel.

A kereseti lehetőségről ne beszéljünk. Kereseti lehetőség ugyanaz, ami a többi határszéli kis városkákban. Semmivé zsugorodott össze.

Hogy mégis miből élnek az emberek? Szivesen kiadják lakásuk egyetlen jobb butorozott szobáját havi 300—400 lejért, csakhogy valami pénzecskéhez jussanak. Minden harmadik házban kifőzde. 20 lejes abonoma, kihordással, 4 fogással. A háziasszony süt-főz egész nap, hogy a kosztolás mellett valami maradék jusson családjának Sajnos, ez is hiábavaló küzdelem. A butorozott szobák jórésze kiadatlan, a kifőzdék 2—3 abonenssel kinlódnak, mert nincs idegenforgalom.

E városnak egyetlen nagyobb vendéglője a Központi-étterem, amely a Toldy-téren egy 2 emeletes épülettömböt foglal el, kávéházzal és szállodával egyetemben. 22 szobája van a szállodának. A legelegánsabb szoba villanyvilágitással és kiszolgálással 40 lej.

A pazar berendezésü étteremben a legkényesebb izlést is kielégitő szervirozással egy 4 fogásos menü 25 lej.

Különben étlap szerint a következők az árak:

Leves	5 lej
Marhahus mártással	18 lej
Borju sült	18 lej
rántott csirke	25 lej
Főzelék feltéttel	16 lej
Tészta	10 lej

A kávéházi árak ugyanazok, mint Erdély többi városában, a fekete 10 lej, sör 7 lej, fagylalt 10 lej.

Nyári vihar keletkezett hatszázezer lej körül, amelyből könnyen felhőszakadás lehet

Olyan váratlanul jött, mint a nyári zivatar. Semmi köd, semmi moraj és egyszerre kitört a vihar. Igaz, hogy nem valami tulságos nagy bőséggel, de megeredt. És könnyen felhőszakadás lehet belőle, Mindenesetre mosakodásra máris elégséges. A mosakodás már kezdetét is vette. Érdekes, hogy ebben a kis 600 ezer lejes ügyben az érdekeltek nem önmagukat tisztázzák, hanem az ellenfeleket szapulgatják.

Az ügy maga annyira érdekes, hogy az Universul is felszinen tartja. Pedig mindössze 600 ezer lejről van szó. 600 ezer lej pedig nem volt valami nagy összeg pár évvel ezelőtt Nagyszalontán, ahol rövid másfél év alatt 42 millió lej ment át a városvezetőség kezén. Ehhez a 42 millióhoz tartozik ez a 600 ezer lejes ügy is, a melyet állitólag kijárás cimen kellett a városnak dr. Tarziu Eugen bukaresti ügyvéd részére kifizetni.

A kifizetést az elmult év nyarán intézte a Suciu-féle ideiglenes tanács a sürgősen felvett 7 millió lejes kölcsönből, a melynek első részletéért máris perrel fenyegetik a valamikor dusgazdag Szalonta városát.

Dr. Tarziu Eugén bukaresti ügyvéd állitólag azon a cimen kapta ezt a kicsinek éppen nem mondható honorariumot, mert sikerült az illetékes minisztériumban kieszközölni, hogy Szalonta városa a Magyarországhoz csatolt földterületéért ne csak a párisi egyezmény által megszabott tőkét, hanem annak 10 százalékos kamatát is megkaphassa az ország különböző határszéli városaitól.

Ezzel szemben dr. Greavu Aurél, Szalonta város volt első polgármestere a napokban olyan értelmü nyilatkozatot adott hogy ő eszközölte ki a kisajátitott földterület értékének megállapitását és az ő intenciójára történt a késedelmi kamatok engedélyezése is. Éppen ezért különösnek találja, hogy az ő önzetlen munkája után a Suciu-féle ideiglenes tanács dr. Tarziu Eugen bukaresti ügyvédnek fizetett 600 ezer lejt.

Suciu Aurél viszontválaszában kifejti, hogy dr. Greavu önzetlen munkája semmit sem ért és dr. Tarziu bukaresti ügyvéd közbenjárásának köszönhető, hogy Szalonta városa nemcsak a 42 millió tőkét, de annak kamatait is megkapja.

Feleslegesnek találjuk csodálkozásunkat kifejezni, hogy a sokat hangoztatott és megállapitott 42 millió lej tőke hogyan csökkent 40 millióra. Egyelőre, mint fentebb mondtuk, csupán 600 ezer lej körül viharzik a vita és a vádaskodás, de nincs kizárva, hogy rövidesen kézi tusára kerül a sor, földindulás vagy felhőszakadás lesz, ha megeredne a zsilipek és kezdetét veszi egy esetleges nagy leleplezéssorozat.

Mert valami nagyon büzlik Nagyszalontán...

Amig egy Stradivárius-hegedü az ungvári zálogháztól a nagyszalontai tánctanárhoz kerül

Már majdnem eladták. A nagyszalontai cigányprimásnak nagyon megtetszett. Hónapokon keresztül könyörgött a tánctanárnak. Adja el. A tánctanár már csak azért vonakodott, mert 30 éve tulajdona az ütött-kopott hegedü. Már majdnem megállapodtak. A hegedü nyelének volt valami kisebb baja és bevitte Nagyváradra, a hangszerészhez.

A hangszerész, amikor a kezébe vette a hegedüt, pillanatig szóhoz sem tudott jutni a meglepetéstől.

— Kié ez a hegedü — kérdezte, de a hangja csak ugy reszketett az izgalomtól.

— Az enyém — mondta mosolyogva Alföldi László nagyszallontai tánctanár.

— Lehetetlen uram! — Hiszen ez egy Stradivárius hegedü. Tudja maga mi az — mondotta szinte kiáltva. Tudja kérem, mit jelent egy Stradivári hegedü. Ugy-e nem?! Na várjon. Ha megengedi, széjjelszedem. Benne kell legyen a nagymester szignója és az az évszám, amikor a hegedüt készitette.

Be sem várta a hangszerész a beleegyezést, már hozzá is kezdett a munkához.

Mikor a hátsó lapon meglátta az 1698-as évszámot és a Stradivárius hegedük jelzését, — percek teltek el, mig ismét megszólalt, majd rimánkodni kezdett a tulajdonosának, hogy adja el. Azt mondta, bármilyen összeget megad érte.

Alföldi László tánctanár csak mosolygott.

— Egy ungvári zálogházban vettem — mondta nevetve — ne bolondozzék velem az ur. Ha jól emlékszem, 80 koronáért adtam érte. Igaz, hogy 30 évvel ezelőtt. Kellett a mesterségemhez. Most is azon játszom, azzal kisérem tanitványaim táncát.

Százezer lejt adok érte — mondta a hangszerész — százezer lejt.

Alföldi László nagyszalontai tánctanár azonban nem adta oda a szivéhez nőtt ócska hegedüjét százezer lejért. Régi bohém életének drága emlékétől most már nem akart megválni. Azon muzsikál a táncórák alatt.

A cigányprimásnak majdnem eladta. Ha az a nyereg ott a hegedün nem akart volna leválni...

Már a kis cigányvárosi házát kinálja érette a primás, mert mint mondja, egésmáskép szól az a vonója alatt, mint az ő muzsikája, amellyel a cifra kávéházban játszik uri társaságnak.

Alföldi László tánctanár az ungvári zálogházból vásárolta 80 koronáért és most, ezzel adja meg a taktust tanitványainak.

Vajjon ki tehette és milyen körülmények között ezt a felbecsülhetetlen kincset az ungvári zálogházba?...

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Amikor az élet ponyvaregényt ir...

A SÁRDI NÁBOB, AKI FOGSÁGBAN TARTJA SAJÁT GYERMEKÉT

Egy család, melynek életére nagy titok vet árnyat — Javitóintézetben sinylődik Deutsch milliomos legkisebbik fia, másik gyermeke kegyelemkenyéren él — Hogyan vélekednek Gyulafehérváron a Deutsch-ügyről? Társadalmi akció indult a minden igaz ok nélkül kitaszitott gyermekek megmentéséért

A főszereplő, aki rendszeres hajszát folytat a város kisebbségi kereskedői ellen

Gyulafehérvár, junius 21.

Nyilvánosság elé kivánkozik a Gyulafehérvár melletti **Sárd** község földesurának, **Deutsch Jakab** multimilliomosnak családi természetü ügye, mely talán az első családi ügy, amivel ujságirói pályámon foglalkozni kényszerülök. Az eset nem mindennapi s igy természetesen tulnőtt a maga intim keretein, **közüggyé** dagadt ebben a kis városkában, ahol látszólag csöndben, komplikációk és komolyabb hullámverések nélkül fut tova az idő s ahol már eseményszámba megy az a kedves látvány is, ahogyan **Friedmann** bácsi, az egykori milliomos kiáll a főtérre és a markából eteti a város galambjait.

Ám mindezek dacára talán mégsem foglalkoznék az esettel, ha nem lenne erős meggyőződésem, hogy az ujságirói toll elsősorban arra való: harcoljon azokért, akiknek igazságát a gyarló emberi törvények nem tudják megvédelmezni és vigyen orvosságot azoknak, akiken már képtelenek segiteni a rideg paragrafusok.

Két emberi sorsról, két gyerekember jövőjéről van szó. A sárdi milliomos két fiáról: Deutsch Pálról és Sándorról, akiket egy megrázó családi tragédia szenvedő hőseivé tett az élet.

EGY MILLIOMOS KÜLÖNÖS NEVELÉSI MÓDSZERE

Deutsch Jakab, a sárdi nábob, jól ismert személyiség egész Fehérmegyében. Óriási szőlőbirtoka van, hatalmas borpincéje és néhány bérpalotája Aradon. Évek óta betegeskedő öreg ur, aki teljesen Gyula nevü fia befolyása alatt áll. Második házasságából két fiugyermek származott: **Sándor** és **Pál**, akik mindketten édesanya nélkül nőttek fel. Pált elhunyt édesanyjának egy magyarországi rokona vette magához, ott nevelkedett fel, mig öccse, Sándor, idehaza maradt. Apja, egészen érthetetlen okból, nem törődött a gyerekkel. Gyula bátyja szintén nem, ugyhogy

a milliomos legkisebbik fia, mondhatni, az utca porában nőtt fel, állandóan a cselédekre hagyatva s olyan társaságban, ahol semmi jót nem tanulhatott.

Ennek a különös nevelési módszernek aztán meg is lettek a maga következményei. Tizenkétéves korában egy gyulafehérvári borbélymesterre bizták a gyereket, aki együtt lakik az inasokkal és a segédekkel. Először apróbb gyerekes stikliken érik a szülői házból ugyszólván kizárt milliomos csemetét, majd később rájönnek, hogy apja pincéjéből rendszeresen cseni ki a bort, amivel az utcán szerzett barátait vendégeli meg. Igy haladt a gyerek fokról-fokra a züllés utján, mig egy szép napon

feltörte az egyik fodrászsegéd ládikáját s abból 2500 lejt lopott ki.

Mi történt ekkor? Akinek a nevelésről csak halvány fogalmai vannak, azt hihetné, hogy az apa, de különösen a bátyja, a történtek után, maguk mellé veszik a rossz utra tévedt gyereket és a legnagyobb szigor alkalmazásával, közvetlen ellenőrzésük alatt, gondoskodnak arról, hogy a multban elkövetett hibáikat legalább most tegyék jóvá.

Nem ez történt. Deutsch Jakab panaszt nyujtott be a törvényszéki gyámhatósághoz, mely a szülő kérésére és

a megtévedt gyerek bátyjának tanuskodása után, az alig 13 éves Deutsch Sándort a szamosujvári javitóintézetbe küldte.

Ma a gyerek már közel 20 éves és még mindig a javitóintézet lakója. Rabkoszton él, darócban jár. Apja egyáltalán nem törődik vele, Gyula bátyja mingyárt bekerülése után megirta neki, hogy ezek után a szülői háznál többé nem számithat otthonra...

MÁSIK GYERMEKÉRŐL IS MEGFELEDKEZIK AZ ÉDESAPA

A másik fiu, Pál, amint emlitettük, magyarországi rokonainál nevelkedett. Ők tanitották s miután középiskoláit elvégezte, beiratták a bécsi egyetemre. Apja hébe-korba küldött neki párszáz lejt, de utóbb ezek a küldemények is elmaradtak. A körülmények tragikus összejátszása folytán nemrég ez a jószivü rokon is sulyos anyagi viszonyok közé került, ugyhogy képtelen lett a fiu tanittatási költségeit tovább viselni. Deutsch Pál, aki ma harmadéves orvostanhallgató, kénytelen volt éjszakai munkával megkeresni a legszükségesebbeket. De aztán ezek a munkaalkalmak is megszüntek s a szorgalmas, törekvő fiu, noha professzorai is támogatták, nem vállalta tovább a kilátástalan kölcsönhalmozást s miután hazulról hónapok óta sem pénzt, sem egy pár sor irást nem kapott, elhatározta, hogy tisztázza a helyzetét és hazajön édesapjához, aiknek anyagi helyzete föltétlenül megengedi, hogy fiának tanulmányi költségeit akár a mellényzsebéből fedezhesse.

Mint jó testvér, az országba érkezése után legelőször a javitóintézetben sinylő öccsét kereste fel, akiről csak ebben az évben tudta meg, hogy nem „tanul", ahogyan hazulról informálták, hanem a szülői házból és a társadalomból kivetve, évek óta rabkenyéren tengeti szomoru gyermekéletét.

Drámai találkozás a javitóintézet rácsai mögött

A kávéház terraszán, fejét tenyerébe hajtva, a meghatottságtól elcsukló hangon meséli el az értelmes arcu, mindenképpen jó benyomást keltő fiu a drámai találkozás részleteit:

— Öcsémet nyolc év óta nem láttam. Állandóan azzal ámitottak, hogy tanul s csak kerülő uton sikerült megtudnom a lesujtó valóságot. Ellenségeimnek se kivánom, hogy azt a pillanatot átéljék, amit én éltem át akkor,

amikor öcsémet darócruhába bujtatva, mint rabot láttam viszont.

Szegény gyerek, még elérzékenyedni is nehezen tudott. Láttam rajta: nem tudja megérteni, hogy őt, aki mindenkitől elhagyatva élt eddig, valaki meglátogathatja. A pajkos, életkedvtől sugárzó, vidám gyerek helyett egy megtört, szomoru embert találtam. Már nem is panaszkodott, sőt, amikor elmondtam neki a magam szomoru sorsát, hogy nem tudok tovább tanulni, ő próbált engem vigasztalni.

— Szamosujvárról egyenesen apámhoz utaztam, Sárdra. Könyörögtem neki, hogy vegye ki a javitóintézetből, mert a gyerek magaviselete, az intézet vezetői szerint, teljesen kifogástalan s ha nem akarja idehaza tartani, engedje meg, hogy kivigyem Magyarországra. Apám azonban Gyula bátyám befolyására, hallani sem akart a dologról. Fellépésemmel mindössze azt értem el, hogy

öcsém után most már engem is formálisan kizártak a szülői házból. A cseléd csukta be az orrom előtt az ajtót...

— Immár öt hete élek igy. Egyetlen banit sem kapok hazulról. **Éhen pusztulhattam volna, ha idegen emberek jóakarata és emberiessége nem biztositja számomra a mindennapi kenyeret.**

— Nagyon fáj nekem, hogy a nagy nyilvánosságtól kérek védelmet és ilyen bizalmas természetü családi ügyekkel vagyok kénytelen előhozakodni, de tessék megérteni a helyzetemet: soha senkinek nem vétettem, szorgalmasan anultam és most itt állok derékbatört fiatalságommal és kegyelemkenyéren élek, csupán azért, mert öcsém védelmére keltem s hogy van egy bátyám, akinek utjában állunk mindaketten s ezért üldöz minket, mint a veszett kutyákat. Nem elég, hogy a szülői házból kidobatott, a rendőrségen is feljelentett, mint magyar kémet...

Aki halálos ellenségeket lát édes gyermekeiben

Akiket Gyulafehérváron meglátogattam, a kisebbségi társadalom néhány vezető emberét,

kivétel nélkül a legnagyobb megbotránkozással nyilatkoztak a sárdi milliomosnak és legnagyobbik fiának eljárásáról.

Társadalmi akció indult a két szerencsétlen gyerek megmentésére, de minden kisérlet sikertelen maradt. Maga a gyulafehérvári főrabbi is megpróbálta kibékiteni az apát két kitaszitott gyermekével, ám a milliomos a legmerevebben elzárkózott minden olyan megoldás elől, amit, ha nem is a szülői szeretet, de a könyörületesség s az emberi megértés diktált volna. Sőt odáig ment, hogy dr. **Öry Endre** tekintélyes sárdi ügyvédet, aki saját elhatározásából szintén interveniált nála, **a leggorombábban kiutasitotta házából.**

Ezek után azt lehetne föltételezni, hogy Deutsch Jakabnak sulyos okai vannak arra, hogy édes gyermekeivel, mint halálos ellenségekkel bánjék. Nagyobbik fiával, Pállal szemben komolyabb kifogásai nem lehetnek, mert a mint emlitettük, a fiu a szülői háztól távol nőtt fel, tanulmányait, amig csak tehette, rendesen végezte s ma Gyulafehérváron a legnagyobb szimpátiával beszélnek róla idegenek és rokonok egyaránt. Akkor talán a javitóintézetben raboskodó kisebbik fia magaviselete váltja ki a bősz haragot az apa részéről. Nézzük csak!

EGY HIVATALOS ÁTIRAT

Az ügyészségen megtaláljuk azt a hivatalos átiratot, amit a szamosujvári javitóintézet igazgatósága küldött a gyermek magaviselete felől érdeklődő **Löve** Béla gyulafehérvári bankigazgatónak. A folyó év május 16-ról kelt 1247. számu átirat pontos forditásban igy hangzik:

„Igazgató ur! Március 7-éről kelt levelére tisztelettel a következőket közöljük:

„Deutsch Sándort, aki kifogástalan magaviseletet tanusit, közvetlen feletteseinek jelentése alapján érdemesnek tartjuk arra, hogy intézetünkből kiszabadittassék. Aláirva: Eugen Săndulescu igazgató."

Ugyanilyen tartalmu levelet küldött az intézet a gyerek atyjának is. Majd, amikor arra **válasz nem érkezett**, a sárdi állami iskola igazgatója kapott hasonló értelmü **átiratot.**

Az eredmény: a milliomos legkisebbik fia ma is rabkenyéren él és a társadalomtól elkülönitett kiskoruak csikos darócát viseli.

PORTRÉ A FÖLJELENTŐRŐL

Az élet játékos kedvében néha hamisitatlan ponyvaregényeket gyárt és hősöket kreál, a kiknek életére nagy titkok nehezednek.

Gyulafehérváron mindenki a maga módján próbálja megfejteni a Deutsch-család titkát. Általános azonban az a meggyőződés, hogy az öreg milliomos tehetetlen báb nagyobbik fia kezében, akinek a két testvére távoltartásával nagyon is átlátszó céljai vannak.

Részleteket tudunk meg, amikről jóizlésünk tiltja nem beszélni.

Ez Deutsch Gyula egyébként „ujságiró". Időközönként megjelenő magyar—románnyelvü lapot ad ki. Játssza a „szerkesztő urat" és a közéleti purifikátor szerepében tetszeleg. tisztes családok belső életébe gázol, egzisztenciákat hurcol meg a nagy nyilvánosság előtt, egyszóval rendszeres hajszát folytat a város kisebbségi polgárai ellen.

Tevékenysége azonban nem szünik meg a lapcsinálás határainál. Másfajta ambiciók is lakoznak benne.

Igy: üres óráiban azzal szórakozik, hogy tömegesen gyártja a feljelentéseket Gyulafehérvár régi, tekintélyes kereskedői és üzletemberei ellen.

Beadja a feljelentést s aztán lapjában kihozza a nagy szenzációt: „Adóeltitkolással vádolják X. Y. kereskedőt."

Egyszerü, nemde?

A bevádolt kereskedőt rendszerint felmentik. De a hir bejárta már a vidéket s a „szerkesztő urnak", ugylátszik, ennyi is elég.

Csokorba kötjük néhány esetét.

Okirathamisitás és sikkasztásért feljelentette a gyulafehérvári Kereskedelmi Bank igazgatóját és cégvezetőjét. Az ügyészség ad acta tette az alaptalan panaszt.

A **Glück**-féle malom egyik elbocsátott molnársegédje utján vizsgálatot kért a tulajdonosok ellen, azon a cimen, hogy a kereskedelemügyi minisztérium részére végzett bérőrlések során sulyosan megkárositották az államot. Ez a kisérlete sem sikerült, amennyiben a lefolytatott vizsgálat megállapitotta, hogy a bérőrlések előirásosan történtek s az üzletre a malomtulajdonosok fizettek rá, nemhogy megkárositották volna az államot.

Feljelentette **Fuchs** Nándor nagykereskedőt, a gyulafehérvári kereskedőtársadalom ismert tagját, akit vagyoneltitkolással vádolt meg.

Lobstein Izidor lisztkereskedő és a **Breckner**-féle szappangyár esetében az adókivetést, illetve a mérlegben kimutatott tiszta nyereséget kifogásolta Deutsch Gyula.

És igy ovább.

Ezt az embertipust bizonyára minden kis városban ismerik. A **Följelentőt.** Ha szobrot kellene róla csinálni, én Deutsch Gyuláról mintáztatnám meg a háboru utáni időknek ezt a baljós figuráját, akinek tápláléka: az élettől amugyis megkinzott emberek könnye és szórakozása: mások hangtalan vergődése.

Ezek után még csak egy szavam van. Engem, őszintén szólva, nem nagyon érdekel, hogy Deutsch ur mit müvel lapjában. A meghurcolt kereskedők is bizonyára módot találnak rá, hogy ügyeiket a törvényes kereteken belül elintézzék vele. **Ellenben érdekel annak a két szerencsétlen gyereknek a sorsa, akik minden kézzelfogható ok nélkül elüzve a szülői háztól és kitaszitva a társadalomból, támasz és védelem nélkül vivják a maguk kicsiny, de annál tragikusabb és kilátástalanabb harcát.**

Deutsh Jakab és Gyula urak!

Félretéve minden indokolt ellenszenvemet, ezuton kérem önöket: vegyék revizió alá eddigi álláspontjukat, adják vissza otthonát és szabadságát azoknak, akiknek már illendőségből is önök mellett a helye s vegyék igy elejét a társadalmi botránynak, mely a mai közfelháborodásból előbb-utóbb kirobbanhat.

Kakassy Endre

NEW YORK-ba

Hetenkénti indulás Hamburg-, Havre-, Southampton-ból a világ leggyorsabb kajüt-gőzöseivel

Manhattan julius 4
Washington julius 18
és a két közkedvelt testvér-hajóval
President Roosevelt julius 11
President Harding junius 27
Le Havre-ból és Southampton-ból
Leviathan Julius 10.
Behajózás előző este

WAGONS-LITS • COOK
Bucureşti Piaţa Regele Carol I
Különleges megállapodások az 1934 Csikágói Világkiállitás-ra

Jugoszlávia még vár a Szovjet elismerésével

A bukaresti konferencia nem tárgyalja az orosz-jugoszláv kérdést

Belgrád, junius 21.

A Stampa belgrádi tudósitójának jelentése szerint Jugoszlávia hajlandó ugyan elismerni a Szovjetet, de ennek az időpontját őmaga akarja meghatározni. Hogy ez mennyi idő mulva történik, ugyancsak a jugoszláv diplomácia feladata letárgyalni és nem a bukaresti értekezleté, amelyen ez szóba sem került.

A Popolo di Roma megállapitja, hogy a Szovjet elégedetlen a jugoszláv elismerés elmaradása miatt.

Az elismerés, a lap szerint, azért késik, mert

a szovjetszerződés kiköti, hogy fel kell oszlatni az országban levő emigráns szervezeteket, Jugoszláviában pedig erős orosz emigráns alakulatok vannak, a melyek éppen a kormány támogatásával alakultak meg.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Barthou távirata Vajda Sándorhoz

Barthou, mikor arról értesült, hogy Vajda Sándor is kinn volt a kolozsvári állomáson, de a tömegben nem vette észre, igazi francia udvariassággal a következő táviratot küldötte a vonatról:

„Miután elhagytuk Kolozsvárt, csak akkor értesültem, hogy kinn volt az állomáson. Sajnálom, hogy nem szorithattam kezet Önnel és nem fejezhettem ki személyesen nagyrabecsülésemet és barátságomat. Remélem, hogy Bukarestben találkozunk. Barthou.“

Dréhr Imre vádol

Budapest, junius 21.

A Dréhr-per mai tárgyalásán felolvasták a vádiratnak azt a részét amely 30.000 pengő elsikkasztásával vádolja Dréhr Imrét. A sikkasztásokat, a vád szerint, ugy követte el, hogy **a menekültügyi alapból 30.000 pengőt vett fel hamis nyugtákra s ezeket Vass József adósságainak kifizetésére forditotta.**

Dréhr Imre kijelenti, hogy nem érzi magát bünösnek. A kiutalásokat a menekültügyi alapból Vass József végezte és Hankó miniszteri tanácsos hajtotta végre.

Hankó hamisitott nyugtákat olyanformán, hogy aláiratott olyanokkal is nyugtát, akik az összeget nem vették fel. Ezt a pénzt Hankó megtartotta magának. Ezekről az üzelmekről sem Vass József, sem pedig ő nem tudott.

Bánsági hirek

Temesvár, junius 21.

A temesvári törvényszék ma tárgyalta a kommunista izgatással vádolt **Friedmann** Mátyás és **Ugropetz** Matild ügyét. A bíróság Friedmannt felmentette és Ugropetz Matildot, aki egy másik kommunista perből kifolyóan most tölti büntetését, kéthónapi fogházra és 1000 lej pénzbüntetésre itélte.

Gyertyámoson Nich Péter gazdálkodó a kutba ugrott. Mire családtagjai rátaláltak, már halott volt.

A temesvári IV. kerületi Polgári Kör most tartotta tisztujitó közgyülését, amelyen ismét **Városy** Kálmánt választották elnökké.

A temestorontálmegyei községi választások egyrészét elhalasztották julius 12, 13 és 14-ére. Az elhalasztás oka, hogy ezeken a helyeken még nem sikerült a paktumot megkötni s a kormánypárt mindenütt paktumos listával kivánja levezetni a választásokat.

Beck György, az orsovai Hitelszövetkezet főkönyvelője, hamis okmányok segitségével 500 ezer lejt vett fel a Temesvári Első Takarékpénztártól. A csalást rövidesen felfedezték, de Beck a félmillió lej nagyrészét akkor már elkártyázta.

A temesvári törvényszék ma tárgyalta Beck ügyét, akit okirathamisitásban mondottak ki bünösnek és ezért egyévi fogházra itélték.

Mussolini Nürnbergben adja vissza Hitler látogatását

Róma, junius 21.

Mussolini december elsején és másodikán utazik Németországba, hogy visszaadja Hitler velencei látogatását.

A találkozó Nürnbergben lesz, ahol ugyanakkor tartják a nemzetiszocialista párt birodalmi kongresszusát.

Választási visszaélésekről s a gyalogság fellegyverzéséről interpelláltak a képviselőházban

Bukarest, junius 21.

A képviselőház szerda délutáni ülésén Slavescu pénzügyminiszter felolvasta a szokásos nyilatkozatot a költségvetéshez.

Több pénzügyi törvényjavaslat kiséretében terjesztette a parlament elé a költségvetést.

A közlések során Serdici képviselő a helyi közigazgatási törvény alkalmazásával kapcsolatban bejelentést tett

a nagyküküllőmegyei prefektura ellen választási visszaélések miatt.

Potrinov képviselő megkérdezte a fegyverkezési minisztert, hogy

mi igaz azokból a hirekből, amelyek a gyalogság fegyverkezésével kapcsolatban terjedtek el.

Anghelescu tábornok, hadfelszerelési miniszter kijelenti, hogy **készséggel válaszol, de szombatig haladékot kér.**

A SZENATUSBAN

Miclescu szenátor kérte, hogy jelöljenek ki számára időpontot, amikor interpellálhat a közrendre vonatkozólag.

Károly király nyilatkozata a parlamentarizmus mellett

Az uralkodó állást foglalt az üres frázisok politikája ellen

Bukarest, junius 21.

A Petit Parisien rendkivül érdekes interjut közöl Károly királyról. A francia ujságiró első kérdése a diktaturára vonatkozott.

Megkérdezte a királytól, igaz-e, hogy diktaturát akar?

— Mi az, hogy diktatura? — válaszolta a király. — **Majdnem mindenütt ma többé, vagy kevésbé szükségét érzik a népek az erős kéznek. Amit kivánnak, az, hogy jól vezessék őket.**

Károly király ezután arról beszélt, hogy ezután

Romániában a parlamenti rendszer olyan hagyományosan meggyökeresedett, hogy annak fenn kell maradnia.

A király ezután

éles szavakkal fordult az üres frázisok politikája ellen, amelyek megakadályozzák a nemzet vezetőit az ország kormányzásának felelősségteljes munkájában.

A király befejezésül **bizalmát fejezte ki a Tatarescu-kormánnyal szemben.**

A kisantant-konferencia hivatalos kommünikéje élesen állást foglalt a Habsburg-restauráció ellen

„Sajnálattal állapitjuk meg, hogy Magyarország kivonja magát Európa gazdasági ujjáépitésének munkájából“

Bukarest, junius 21.

Szerdán délután négy órakor a külügyminisztériumban a sajtó képviselőivel ismertették a bukaresti kisantant értekezlet tárgyalásainak eredményéről készült hivatalos nyilatkozatot.

A nyilatkozat ezzel kezdődik:

„A három külügyminiszter figyelmesen megvizsgálta az általános politikai helyzetet, nem titkolva el, hogy

bizonyos nyugtalanság észlelhető, amelyek fel kell ébresszék mindazoknak a kormányoknak figyelmét, akiknek érdeke a béke fenntartása.“

A nyilatkozat ezután elismerését fejezi ki Angliának, Franciaországnak és az Egyesült Államoknak azokért az erőfeszitésekért, mellyel a genfi leszerelési konferencia sikertelenségét igyekeztek megakadályozni.

„A Kisantant Államok hagyományos elveikhez hiven — folytatja nyilatkozat — egyetértésben és az általános érdeket szemelőtt tartva, a következőket határozta el:

1. Mindent elkövet, hogy a leszerelési értekezlet kielégitő egyezményekkel végződjék minden érdekelt kormány számára.

2. Minden erejével a biztonság megszervezésén van és résztvesz a kölcsönös regionális biztonsági egyezményekben, amelyek Genfben kerülnek tárgyalásra.

3. Közremüködik Európa gazdasági talpraállitásában az összes érdekelt államokkal egyetértésben. **Legnagyobb sajnálatunkra egyes hivatalos magyarországi nyilatkozatok azt a benyomást keltik, hogy Magyarország ki akarja zárni magát az ehhez hasonló együttmüködésből.**

4. A kisantant ujra kijelenti végleges határozatát, hogy **minden rendelkezésére álló eszközzel ellenszegül a Habsburgok visszatérésének.**

5. A kisantant fenntartja és ápolja minden állammal a legjobb politikai viszonyt, különösen a szomszéd államokkal és Lengyelországgal.

6. A kisantant megelégedéssel veszi tudomásul a rendes diplomáciai kapcsolatok felvételét Románia és Csehszlovákia részéről Szovjetoroszországgal.

A nyilatkozat több lényegtelen pont után azzal zárul, hogy **a legközelebbi kisantant-értekezlet szeptemberben Genfben ül össze.**

Háborura gondolni őrültség és Magyarország nem is gondol háborura — mondotta a magyar miniszterelnök

Budapest, junius 21.

Gömbös Gyula miniszterelnök a felsőház ülésén beszédet tartott, amelyben állást foglalt a külpolitikai kérdésekben.

A külpolitikában — mondotta — az elmult évben nem változott a helyzet. A nagy kérdések kivétel nélkül megoldatlanok maradtak. Igy

nem történt változás a leszerelés, a gazdasági háboru és a kisebbségi kérdésben.

Ennek az az oka, hogy a vita sohasem a lényegről folyik s mindaddig, amig erre rá nem térnek, nem változik meg Európa légköre.

Háborura gondolni őrültség és Magyarország nem is gondol háborura,

de minden erejével védekezik a térdrekényszeritési politika ellen és ezért áll Magyarország szemben a kisantanttal. Magyarország azonban védekezik politikai eszközökkel ez ellen a térdrekényszeritési politika ellen, abban a tudatban, hogy a magyar követelések teljesitése jelenti az igazi békét.

Gömbös végül áttért a belpolitikai kérdésekre és bejelentette, hogy

az ősszel beterjesztik a titkos választójogról szóló törvényjavaslatot,

ugyanakkor azonban törvényjavaslat kerül a parlament elé a **kormányzói jogkör kiterjesztéséről is.**

Jelentkezett egy in contumaciam 20 évre itélt vádlott a grivicai perben,

aki azt állitja, hogy nem vett részt a szirájkban

Krajova, junius 21.

A grivicai per szerdai tárgyalásán érdekes esemény történt.

Putinica Constantin, akit azzal vádoltak, hogy résztvett a sztrájkot követő zavargásokban, **a hadbiróság távollétében huszévi kényszermunkára itélte.**

Putinica szerdán megjelent a hadbirák előtt és igazolta, hogy

ártatlanul itélték el, nem is lehetett ott a tüntetéseknél, mert abban az időben katona volt.

Igazát azzal bizonyitotta, hogy Hotineanu alezredes ügyésznél annakidején hiteles iratokkal igazolta, hogy akkor katonai szolgálatot teljesitett és személy cseréről lehet szó. Ezekután szabadlábon is hagyták.

Amikor mindezt elmondotta a vádlott, az ügyész felszólalása szakitotta meg a tárgyalást.

Kérte, hogy a vizsgálat érdekében tartóztassák le Putinicát.

A hadbiróság el is rendelte a letartóztatást.

Szerdán délelőtt a grivicai véres munkáslázadás ujrafelvételi tárgyalásának 14-ik napján, a hadbiróság ujabb vasutas munkásokat hallgatott ki.

Constantinescu Petre vasuti munkás, Donceáról mondott jó véleményt, azután elmondotta, hogy ő maga is részt vett a sztrájkban és igy biztosan tudja, hogy a munkásoknak nem volt fegyverük. A vasuti munkások nyomoráról beszélt ezután Constantinescu és siralmas és kiszolgáltatott helyzetüknek bizonyitására elmondotta többek között azt is, hogy a mesterük felbontotta a munkaosztályához tartozó munkások fizetési zsákjait és onnan teljesen önkényesen pénzeket vett ki különböző levonások cimén. A mester basáskodása ellen senki nem mert szólni, mert félni kellett attól, hogy aki kinyitja a száját, az repül is azonnal.

Stancoiu Petre asztalosmester lényegtelen vallomása következik ezután. Majd Gavrilescu Nicolae vasuti munkás tesz vallomást, aki a leghatározottabban kijelenti, hogy a munkások nem bántalmazták a karhatalmat, fegyvert nem viseltek és elmondja végül azt is, hogy a grivicai sztrájk megszervezése nem kommunista munka volt.

Stefan Gh. Stefan elmondja, hogy a grivicai munkások bizalmiai olyan óvatosak és előrelátók voltak, hogy például a mühelyek megszállása alatt óva intették a munkásokat, hogy ne hagyják el a mühelytermeket, nehogy összeütközésbe kerüljenek a karhatalommal.

Szó sincs kényszerkölcsönről!

Bukarest, junius 21.

A pénzügyminisztérium a következő hivatalos közleményt adta ki:

A pénzügyminisztérium arról értesülvén, hogy a piacon különféle hirészitelések keringenek, amelyek abban csucsosodnak ki, hogy a kormány kényszerkölcsönt szándékszik kibocsátani, ezeket a **hamis hireszteléseket a leghatározottabban megcáfolja.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

KÖZGAZDASÁG

A mezőgazdasági és városi adósságok rendezéséről szóló törvény végrehajtási utasitása

IV. közlemény

25. szakasz: Eladás esetén minden hitelező jogositva van még a bejegyzés, vagy átirás megtörténte után is a törvény rendes utján indított keresettel és bármilyen bizonyitási eszközzel bizonyitani azt, hogy az okmányban szereplő vételár alacsonyabb a felek által a valóságban megállapitot vételárnál és kérni, hogy ugy az eladó, mint a vevő egyetemlegesen köteleztessenek a megállapitott különbözetnek letétbehelyezésére.

Az az eladó, akiről beigazolást nyer, hogy ilyen ügyletet kötött, elveszti a jelen törvényben irt kedvezményeket.

26. szakasz: A törvény kihirdetésétől számitott három hónapon belül a törvény I. és II. fejezete alá eső azon hitelezők, akiknek adósai szanálási nyilatkozat tételére kötelezettek, kérhetik az illetékes törvényszéktől, vagy a telekkönyvi hatóságtól, hogy a nyilvánkönyvekbe jegyezhessék fel az adós minden egyes ingatlanára, hogy az illető szanálási kedvezményt kér. A kérés akkor is előterjeszthető, ha az ingatlan a törvény kihirdetése után szereztetett.

Az ilyen bejegyzésekre irányuló kérvényeket a hitelezők csak a törvény kihirdetésétől számitott 3 hónapon belül terjeszthetik elő és ezen háromhavi határidő után beterjesztett kérvények hatálytalanok.

A feljegyzési kérvényhez azon bíróságnak bizonyitványa melléklendő, amelynél a szanálási nyilatkozatok beadattak. A feljegyzéshez a hitelező ilyen egyszerü kérelme elegendő.

A kérelem jogfenntartást nem tartalmazhat és annak előterjesztése azt jelenti, hogy a hitelező elismerte az adósnak a törvény kedvezményeihez való jogát.

A kérvényt a hitelezőnek hitelesitett aláirásával kell ellátni. A hitelesitésre bármely biróí, rendőri, vagy községi hatóság, valamint a közjegyző is jogosult. Bármely hitelező által kért feljegyzés a többi hitelező javára is szolgál.

27. szakasz: A 26. szakaszban körülirt adósoknak bármely olyan ingatlana, amelyre a fenti értelmü bejegyzés megtörtént, nem adható el és dologi jogokkal nem terhelhető, csak az illetékes törvényszék felhatalmazásával. Ez a felhatalmazás csak azzal a feltétellel adhtó meg, hogy az okirat kiállitásával egyidejüleg fizetendő összeg az átirás, bejegyzés vagy bekebelezés előtt a törvényszéknél letétbe helyeztessék.

A felhatalmazás megadása tanácsülésben történik, mindazon hitelezők véleményének meghallgatásával, akik a szanálási nyilatkozatban fel vannak sorolva és akiket ajánlott levéllel, vagy levelezőlappal kell megidézni.

A hitelezők megidézését az ország fővárosának valamely nagy elterjedésü napilapjában közhirré kell tenni.

Ha azok a hitelezők, akik a követelések teljes összegének felénél nagyobb érdekeltséget képviselnek, nem járulnak hozzá a szerződésben megjelölt vételárhoz, a törvényszék csak olyan ár mellett adhatja meg a felhatalmazást, amely eléri az adólajstromban kimutatott jövedelem tizszeresét.

Az ügylet megkötésével egyidejüleg esedékes összegeket az átirás, bejegyzés vagy bekebelezést megelőzően a törvényszéknél letétbe kell helyezni, hogy azok felosztása az általános törvényes rendelkezéseknek megfelelően megtörténhessen a bejelentett vagy beavatkozott hitelezők között, akiknek végrehajtható követelésük van vagy a szanálási nyilatkozatban vannak elismerve éspedig az egyes követeléseknek arányában és rangsorában, a követelés teljes kifizetetlen összege erejéig.

Végre nem hajtható, vagy peres követelésekre hitelezőit illető összegeket a bíróság ezek részére ideiglenesen megállapitja, hogy ugy mérlegeli, hogy ezek a követelések alaposak és ezen összegek letétben maradnak, mig végrehajthatókká nem válnak.

Részletfizetésre történt eladás esetén nem köthető ki az eladási okiratban, hogy az ügylet megkötésekor fizetendő összeg kisebb legyen a vételár egyharmadásál, sem az, hogy a fizetési határidők öt évet meghaladjanak. Minden egyes vételár-részlet a fenti módon letétbe helyezendő és felosztandó a vételár-hátralék pedig ugy tekintendő, mint amely az ügylet megkötésével egyidejüleg visszavonhatatlanul azoknak a hitelezőknek a kielégitésére van rendelve, akik az első felosztásnál szerepeltek. A hitelezőknek a részletek megitélésére irányuló keresete oszthatatlan és egységes, a végrehajtásból eredő összegek pedig a fenti módon osztandók fel.

A vonatkozó felosztási tervezet az előirt közzétételt követő 15 napi határidőn belül nem készithető el.

Azok az eladások, dologi jogszerzések, valamint fizetések, amelyek a jelen szakaszban körülirt ingatlanokra vonatkozóan a fenti alakszerüségek betartása nélkül jöttek létre, nem érvényesek a hitelezőkkel szemben.

Ezen ingatlanokra vonatkozóan a jelen törvény kihirdetésétől számitott három hónapon belül történt eladások és dologi jogszerzések nem érvényesek a hitelezőkkel szemben, ha ezen határidőn belül a 26. szakaszban meghatározott bejegyzések megtörténtek.

A befolyt összegek semmiesetre sem oszthatók fel az előző bekezdésben emlitett három hónap letelte előtt.

A. 26. szakasz rendelkezései alá eső adósok ingatlanaira vonatkozóan a jelen törvénynek a Parlamentben való benyujtása és kihirdetése közötti időben létrejött eladások és dologi jogszerzések nem érvényesek a hitelezőkkel szemben, ha a törvénynek kihirdetésétől számitott három hónapon belül a 26. szakaszban meghatározott bejegyzések megtörténtek és még abban az esetben sem, ha létrejöttük időpontjában az akkor érvényben volt törvények szerint megengedettek voltak.

A jelen szakasz rendelkezései szerint történt eladás esetén az eladott ingatlan csak a hitelezők által felvett összeg erejéig mentesül a zálogjogtól, elsőbbségtől, vagy más terhektől.

Az adós, aki a I. és II. fejezet rendelkezései alá eső összeg tartozásait kifizette, annál a bíróságnál, amely a 26. szakaszban meghatározott feljegyzéseket eszközölte, a feljegyzésnek törlését kérheti. A kérelemhez a szanálási nyilatkozat másolata és a feljegyzéseket feltüntető bizonyitvány melléklendő, amelynek a feljegyzéseket kérő hitelezők neveit és lakhelyeit is tartalmaznia kell.

A bíróság tárgyalási határnapot tüz, amelyre a szanálási kérelemben felsorolt, vagy feljegyzést kért összes hitelezőket ajánlott levélben megidézi és egyben a kérelemnek valamely nagy elterjedtségü fővárosi napilapban való közzétételét is elrendeli.

A tárgyalási határnap nem lehet rövidebb a közhirrétételtől számitott 15 napnál (tizenöt napnál).

A törlést tanácsülésben hozott elnöki végzés rendeli el, amely ellen a kihirdetéstől számitott 15 nap alatt beadandó felfolyamodásnak van helye a törvényszék rendes tanácsához.

A végzés csak a felfolyamodás elutasitása vagy a felfolyamodási határidő lejárta után válik végrehajthatóvá.

28. szakasz: A jelen törvény rendelkezései alá eső adósoknak személyes hielezői, akiknek követelései a törvény benyujtását követő időpontban jöttek létre, nem érvényesithetik jogaikat az adós ingatlanainak az eladásából, vagy dologi megterheléséből származó összegekre, ha ezen ingatlanokra vonatkozóan a 22. és 26. szakaszokban meghatározott bejegyzések megtörténtek, csak a törvény benyujtásának időpontját megelőző összes hitelezők kielégitése után.

Minden érdekelt fél bármilyen bizonyitási eszközzel igazolhatja a követelés előkeltezését.

29. szakasz: Azok a mezőgazdasági adósok, akiknek városi ingatlanaik is vannak, ezen utóbbiakat legfeljebb három évre adhatják bérbe és ezeknek bérjövedelmét csak egy évre engedményezhetik és vehetik fel, azzal a jogkövetkezménnyel, hogy azon hitelezőkkel szemben, akik a jelen fejezet rendelkezéseit elfogadták, ezek a jogi ténykedések nem érvényesek.

Mezőgazdasági adósok, ugyanezen jogkövetkezmény terhe mellett, egy évnél hosszabb időre nem engedményezhetik, vagy nem vehetik fel haszonbérköveteléseiket sem és termésüket sem zálogositathják el egy évnél hosszabb időre.

70 százalékkal emelkedett Románia fakivitele

A Kelet felé irányuló faexport emelkedett legnagyobb mértékben

Bukarest, junius 21.

A középeurópai faexportáló államok kivitele ezév első negyedében a mult év hasonló időszakával szemben jelentősen emelkedett.

Az öt középeurópai fatermelő állam: Románia, Jugoszlávia, Ausztria, Lengyelország, Csehszlovákia, ezév első negyedében 140.900 tonna fát vitt ki, az elmult év hasonló időszakában 97.200 tonnát, ami általában 45 százalékos emelkedésnek felel meg.

Az egyes államok kivitele a következő volt:

	1934.	1933.
Románia	11.700	6.300
Jugoszlávia	26.100	18.500
Ausztria	26.400	16.500
Csehszlovákia	28.900	20.900
Lengyelország	47.800	34.400

A kimutatás szerint tehát **Románia exportja több mint 70,** Jugoszláviáé közel 50, Ausztriáé több mint 60, Csehszlovákiáé 38, Lengyelországé pedig 40 százalékos emelkedést mutat.

Legerősebben az összes exportállamok közül Románia fakivitele emelkedett, ami elsősorban azzal magyarázható, hogy **sok volt a kompenzációs kivitel és a kelet felé, különösen a Palesztinába irányuló kivitel emelkedett.**

Áru- és pénzpiac

VALUTÁK

A Nemzeti Bank árfolyama:
Svájci frank 32.40—32.8.
Francia frank 6.585—6.6375.
Osztrák schilling 23.52.
Cseh korona 4.16.
Pengő 29.24.
Dollár 99.25—109.25.
Fontsterling 502—512.
Lira 8.60—8.85.
Márka 37.75—39.75.

Nagyvárad, junius 21.

Terményárak: Buza 400—430. Rozs 320—340. Árpa 250—260. Zab 300—330. Tengeri 180—260. Széna 100—120. Szalma 25—35.
Állatárak: Kövér sertés 16—18 lej között.

GABONAPIACOK KÜLFÖLDÖN:

BÉCSBEN

a gabonatőzsde forgalma gyenge volt, a buzaüzlet majdnem teljesen megállott; a kontingens-tárgyalások ugyan még mindig folyamatban vannak Magyarország és Ausztria között, a magyar buza azonban egyelőre hiányzik a piacról. Rozsban is minimális üzleteket kötöttek, magyar áru ebből a cikkből sem érkezik a piacra. A tengeriárak tovább emelkedtek, szilárd volt a takarmányárpa irányzata is, de a forgalom jelentéktelen. Árak schillingben, q-ként:

Belföldi buza S 35—36. —
Belföldi buza, uj termésü S 33.50—34.
Belföldi uj rozs S 23.50.
Tengeri S 11—11.50.
Takarmányárpa S 10.75—11.
Jugoszláv zab S 13.50—13.75.

BÉKÉSCSABAN

buzából csekély volt a felhozatal, tengeriből is csak jelentéktelen mennyiségeket kinálnak. Az irányzat lanyha. Árak: buza 10.50—11, takarmányárpa 10—11, morzsolt tengeri 8.20—8.40 pengő/q.

ÁLLATPIACOK KÜLFÖLDÖN:

GRÁCBAN

eleinte élénkebb volt a borju- és a sertésvásár irányzata, később azonban ellanyhult. Árak: borju S 1.20—1.50, hussertés 1.25—1.40, zsirsertés, belföldi 1.25—1.30, külföldi 1.60 kg-ként.

RÓMÁBAN

lanyha irányzat mellett a vágómarhavásáron a következő árak alakultak ki: Magyar ökör Lit. 2—2.35, belföldi ökör I-a 2—2.40, tehén I-a 1.90—2.15 sulykg-ként.

KÖZGYÜLÉSI MEGHIVÓ. A Brassói Népbank Részvénytársaságnak 1934. évi julius 5-én, csütörtök d. u. 2 órakor a városi tanács főtéri épületének nagytermében tartandó L.-ik évi rendes közgyülésére. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, a jegyzőkönyv hitelesitők kirendelése. 2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1933. üzleti évről, ezek kapcsán az elmult év zárszámadásainak: a mérleg, nyereség-veszteség számlának előterjesztése, a nyereség hovaforditására és a felmentvények megadására vonatkozó határozathozatal. 3. Határozathozatalok az uj konverziós törvény által szükségessé vált intézkedések tárgyában. 4. Igazgatósági, felügyelőbizottsági tagok és bankügyész választása. 5. Esetleges inditványok az alapszabály 31. §. j) pontja szerint. Ha a közgyülés nem lesz határozatképes, ugy az alapszabály 30. a) pontja értelmében a megjelentek számára való tekintet nélkül 14 nap mulva, vagyis f. évi julius 19-én, csütörtök d. u. 2 órakor a városi tanács főtéri épületének nagytermében megtartandó gyülésen fog dönteni. Ezen elhalasztott gyülésre ujabb meghivó kiküldetni nem fog s igy az 1934. julius 19-ére kitüzött közgyülésre ezuton hivatnak meg a t. részvényesek. **Az Igazgatóság.**

Figyelmeztetés! Azon tisztelt részvényesek, akik a székhelyen kivül laknak és az alapszabály 7. §. a) pontja értelmében jogaikat a közgyülésen gyakorolni kivánják, ugy kötelesek ezesetben részvényeiket és irásbeli meghatalmazásukat a közgyülés megtartását előző nap déli 12 óráig intézetünk pénztáránál elismervény ellenében letenni. Mérleg per 1933. december 31. Aktivák: Készpénz és idegen pénzek 108.536.— Váltók 78,719.530.— Folyószámla adósok 31,048.764.— Bankadósok 1,023.158.— Értékpapirok 91.560.— Ingatlanok 12,106.575.— Leltár 946.430.— Átmenetiek 286.465.— Adósok, különféle fedezettel 2,477.421.— 1932-ről áthozott veszteség 4,163.325.— Óvadék, garancia és nyilvántartási számlák 8,431.667.— Összesen: 130,971.764.— lej. Passzivák: Részvénytőke 9,000.000.— Nyugdijalap 1,641.102.— Betétek: Könyvekre 94,122.888.— Folyószámlán 4,668.864.— Valutákban 741.911.— Bankoknál 180.879.— Visszleszámitolás: Banca Națională 11,219079.— Más intézeteknél 4,218.376.— Fel nem vett osztalék 474.473.— Különféle hitelezők 4,323.485.— Nyereség 280.707.— Óvadék, garancia és nyilvántartási számlák 8,431.667.— Összesen: 130,971.764 lej. Brassó, 1933. december 31. Az Igazgatóság.

— **Egyetlen mai ut a meggazdagodáshoz.** A játék ősi szenvedély. Minden időkben igyekezett az ember kielégiteni a benne élő örökgyermek játékvágyát. Játszott kövekkel és kockákkal, kártyával és számokkal. A rugó mindig ugyanaz maradt: megkisérteni a sorsot, magunkhoz csalni a szerencsét.

Mert mi lehet sivár létünkben nagyobb öröm, igazabb elégtétel, mint magunk felé forditani — hacsak pillanatokra is — a szerencse istenasszonyát?

Manapság a játékszenvedély kétszeresen jogos. Jogos, mert az ősi próbálkozási kedvhez, ujabb tényező: a szükségesség is csatlakozott. Ma, amikor a munka olyan kevés eredménnyel kecsegtet, amikor minden vállalkozás sulyos befektetést igényel, utolsó reményünk: a játék. A szükségszerüségnek a felismerése biztositja az Államsorsjáték sikerét. Az Államsorsjáték nyujtja az egyetlen lehetőséget arra, hogy egyszer a szerencse ránk is mosolyogjon, hogy százlejeseink, minden kockázat nélkül milliókká dagadjanak. Ez a minden hónapban egyszer és egy egész hónapon át minden nap megismétlődő szerencsevárás élteti bennünk a reményt: mi, kisemberek is lehetünk még gazdagok, a mi álmaink is beteljesülhetnek.

A gyakorlat már többizben bebizonyitotta, hogy az Államsorsjátékba vetett hit nem üres képzelődés, hogy szerencsés huzások máról-holnapra vagyonokhoz juttattak boldog sorsjegytulajdonosokat. A mai ut a meggazdagodáshoz csak az Államsorsjátékon keresztül vezethet. Nehéz elmulasztani ezt az egyetlen lehetőséget.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nyáriruhák
Mosóruhák
Komplék
Bluzok
Kabátok

vászon, panama, Crep de Chine, imprimé, musslin, taft

legkitünőbb anyagaiból, legdivatosabb szinekben, legmodernebb mintákban, tökéletes szabásban és kidolgozásban

ebben az évben már most, a szezón közepén mélyen leszállitott árban

SÁMUEL DIVATHÁZ

(volt Fenyvesi és Sámuel)
Brassó, Buzasor 2. Telefon 4—82.

CULBERTSON
A Kontrakt Bridzs második kék könyve
Utalással a „Pesti iskola" eltéréseire
Magyarra átdolgozta: KENEDI SÁNDOR.
A 330 oldalas könyv ára 108.— Lei
Kapható a
Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Felszabadulva köszönti az egész emberiség
Dr. VEREBÉLY TIBOR egyet. tanár
A RÁKBETEGSÉGRŐL
irt, most megjelent müvét.
Mindnyájunkat egyformán fenyeget ez a rettegett betegség! — Olvassuk el világhirü orvosprofesszorunk kitünő felvilágositó müvét!
Védekezzünk és előzzük meg a veszélyt idejében!
A tartalomjegyzékből: A rákos megbetegedések lényege, fajtái. — Fertőző-e a rák? — A rákos daganatok keletkezésének tényezői: ingerek, egyéni hajlam, stb. — Rákos és nem rákos daganatok. — Rákos megbetegedéseket előidéző vegyi anyagok, foglalkozások. — A betegség tünetei. — A gyógykezelés módjai: sugaras kezelések, operációk, a rák életfeltételeinek megvonása. — A rákkutatás mai állása. — A ráksejtek mérgező anyagcsere termékei. — A rák egyéni gyógyitása. — A röntgen és rádium jelentősége. — Megelőzés és védekezés, stb. stb.
Hogy e nagyfontosságu mü mindenki számára könnyen beszerezhető legyen, ára csekély 24 lejben nyert megállapitást.
Beszerezhető: portóköltséggel 30 lej, a pénz előzetes beküldésével, mert utánvéttel nem szállitjuk. — Brassói Lapok könyvosztálya, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

SPORT

Románia óvására ujra sorsolták a tőrvivő Európa-bajnokságon

Az első eredmények

Varsó, junius 21

Szerda reggel kezdődtek meg a kard- és tőrvivő Európabajnokságok Varsóban. Szerda délelőtt a tőr-csapatversenyekkel kezdődött a bajnokság. Az első eredmények:

Hölgycsapat:
Németország—Lengyelország 11:5.
Olaszország—Ausztria 9:7.

A férfi tőrcsapatverseny sorsolását megismételték:

Románia óvott és az indokok alapján meg is semmisitették az első sorsolást

Az uj sorsolás a következő:

1. csoport: Olaszország, Ausztria, Németország, Görögország.

2. csoport: Franciaország, Románia, Magyarország.

Az első eredmények:
Olaszország—Ausztria 9:7
Németország—Görögország 9:7

A versenyek időbeosztása

21-én férfi tőr egyéni előmérkőzés, 22-én női egyéni tőr előmérkőzés, férfi egyéni tőr, döntő. 23-án epée egyéni előmérkőzés és női döntő. 24-én epée csapat döntő. 25-én szünnap. 26-án epée egyéni előmérkőzés. 27-én epée egyéni döntő és kardcsapat előmérkőzés. 28-án kardcsapat döntő. 29-én egyéni kardverseny, 30-án záróünnepély.

A jugoszláv pár nyerte Románia nemzetközi vegyespáros teniszbajnokságát

Bukarest, junius 21

Az utolsó döntőt is megtartották kedden. Románia nemzetközi bajnokságainak vegyespáros számában a végeredmény: 1. Gostica, Kukuljevici délszláv, 2. Merhant, Casca cseh. Döntő: 6:3, 6:4.

A vasutas bajnokság döntőjében a brassói CFR a konstancai csapattal, a piski CFR a bukaresti CFR-el játszik. A két győztes küzd az elsőségért.

ROMÁNIA 1934 ÉVI NEMZETKÖZI BAJNOKAI

Férfi egyes: Caska cseh.
Férfi páros: Caska—Krasny cseh.
Női egyes: Merhant cseh.
Vegyes páros: Gostica, Kukuljevici délszálv.
Női páros: Lenos görög, Gostica délszláv.
Román versenyző nincs köztük!...

Szatmáron lesz a nagyváradi kerületi teniszverseny. Csütörtökön délután kezdődik meg Szatmáron a nagyváradi kerület teniszversenye. A versenyen 13 egyesület, nagyváradiak, szatmáriak, nagykárolyiak, máramarosszigetiek és nagybányaiak vesznek részt. Több mint százötven teniszező indul, köztük Popperné Zizovits Lenke, Románia teniszbajnoknője, dr. Welvárt, Steiner, Grád, Petrovich, Liska Manci és dr. Grosz. A szatmári egyesületek Terch Lajost, dr. Burgert, dr. Slezákot, Princz Endrét és Pált, Singer Gabit, Borgida Klárit, Merhán Babit, Szőke Katót, Beer Ernőt, Horváth Jánost és Baradlai Lászlót indítják. A verseny elnöke Poenariu Bordea nagyváradi törvényszéki elnök.

A brassói kerületi bajnokságot szombaton és vasárnap rendezik meg az Olympia pályán. A kerület egész területéről nagy az érdeklődés. Nevezni csütörtök délig lehet a Neustaedter és Fromm drogériában. Az idén kivételesen minden egyesület minden játékosa indulhat, még ha nincs is központi leigazolása.

Meglepetés a Középeurópai Kupában RAPID—SLAVIA 3:1 (1:0)

Prága, junius 21

A bécsi Rapid biztos győzelme a cseh bajnok ellen — meglepetés. A csehek vereségét csak az menti, hogy Csamball nem játszott, mert beteg. A Rapid különösen a második félidőben nagy fölényben játszott. A gólok sorrendje: 39 perc Hochenreiter 1:0, a második félidő 10. percében Hochenreiter 2:0, a 18. percben Svoboda 2:1, a 31. percben egyéni játékból Ohrenberg 3:1.

„Olyan durván játszott az UDR a Román Kupa mérkőzésen, amilyenre még nem volt példa". Ezt mondja feljelentésében az Universitatea, melyet a futballszövetségnél tett. Sepi sérülése olyan sulyos, hogy három hónapig kell feküdjék, Sfera is sulyosan sérült.

Nagyszabásu sportünnepség Sepsiszentgyörgyön

Sepsiszentgyörgy, junius 21

Az utóbbi időben egyre szebben fejlődő sepsiszentgyörgyi sportélet e hó 24-én vasárnap ujabb állomásához érkezik. Az SMTE agilis vezetősége ezen a napon nagyszabásu sportnapot rendez, amelyen nemcsak Háromszékmegye és Sepsiszentgyörgy, de az egész Székelyföld és Brassó legkiválóbb atlétái is indulni fognak.

A nagyszabásu sportnap reggel 9 órakor férfi, női és gyermek bicikliversenynyel kezdődik 30, 10, illetve 1 km-es távon. Ugyancsak délelőtt 10 órakor 5000 méteres országuti futóverseny lesz. Délután 3 órakor kezdődik az atlétikai verseny, amelyre az SMTE 27 brassói és székelyföldi sportegyesületnek küldte el a meghivókat. A versenyen futó, magas és távolugró, suly, gerely és diszkosz dobó számok, valamint stafta szerepelnek. Az atlétikai verseny befejezése után a Székelyföld egyik legerősebb csapata, az udvarhelyi Hargita méri össze erejét az MTE futballcsapatával. A mérkőzés előtt érkeznek meg a Brassói IAR marathoni futói, élükön Gál Lajossal, a kétszeres Balkán olimpiai bajnokkal, akik a táv utolsó szakaszát a sporttelep körül futják be. A verseny iránt a társegyesületek körében máris nagy az érdeklődés. Az MTE vezetősége arany, ezüst, illetve bronz érmekkel jutalmazza a három első helyezettet.

Villany-heggesztés!
Gőzkazán, gőzcső, hengerfej, motorház stb. villanyheggesztését garancia mellett vállalom, — vidéken is
Johann Hausmann villany-heggesztő üzem
Brassó, Románt emplom-utca 54.

Ó-BOR
1931 és 1932 évből, többféle fajtában, kitünő minőségben eladó.
Fr. Caspari oltványtelepe
MEDIAŞ.
Árjegyzék kivánatra!

Ritka alkalom! Ritka alkalom!
Fényképezőgépek
nagyon olcsó árakon kaphatók:
ZIEGLER

Brassó, Kapu-utca 28 szám.
Órák javitóműhelye, arany, optika, töltőtollak, karkötőóra-üvegek. — Regi aranyat fizetéskeppen elfogadunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betükből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegü hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési dijak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Veszünk 110 literen felüli, kettős fenekü sajtkészitő üstöt. Cs. Lázár, Ilia. 12993

Keresünk megvételre egy 40—60 HP. használt, jókarban levő gőzgépet. Fraţii Mátyás, Cozmeni, Ciuc. 12880

Eladó egy garnitura magyar állami 6. cséplő, teljes felszereléssel és egy garnitura Agrári motor, Umrad cséplő, teljes felszereléssel, jókarban, esetleg külön is, Zoltán Andrásnál, Lisznyó, Háromszékmegye. 12943

Állást keres

Felszabadult fényképésznőt keresek társnak jómenetelü mütermemhez, aki 13x18-as géppel és 2—3000 lejjel rendelkezik. Cim 12941. szám alatt brassói kiadóban.

Utazó, Erdély és Bánát területén jól bevezetve, jutalékos alapon képviseletet keres. Megkereséseket „Agilis" jeligére a kiadó továbbit. 12858

Állást keres román—magyar diplomás dentist. Tóth Antal Târgu-Săcueşc. 1290

Házasság

Intelligens árva urileány házasság céljából megismerkedne 38—45 év körüli, biztos egzisztenciáju uriemberrel, kinek nem hozomány a fontos. Leveleket „Otthon" jeligére a brassói kiadóba. 1294

Vasárnap
társas-kirándulás Tusnádra
külön vagonban biztositott ülőhelyekkel **Utiköltség oda—vissza 95 lej, teljes ellátással együtt 170 lej.**
Indulás reggel 7²⁰ kor.
Jelentkezni „Európa" menetjegyirodában, Brassó, Korona épületében **Telefon: 2-55.**

Footoall, tenisz és atlétikai cikkek legolcsóbban
Rekord Sportnál
Brassó, Kolostor utca 24.

JÖJJÖN A FŐVÁROSBA

és látogassa meg a nagyszabásu
TESTNEVELÉSI KIÁLLITÁSI
junius 8-tól julius 8-ig. Naponta gazdag sport- és artisztikus program.
50% kedvezmény *a C. F. R., S. M. R. és N. F. R. vonalain a kedvezményes jegyfüzet alapján, mely az összes „EURÓPA" menetjegyirodákban kapható.*

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla
Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: *Lap- és könyvkiadó R.-T. Braşov*

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.